

**Izvještaj o aktivnostima
Javnog preduzeća za upravljanje morskim
dobrom Crne Gore
tokom turističke sezone 2024. godine**

novembar, 2024. godine

Sadržaj :

I.	UVOD.....	3
II.	AKTIVOSTI NA PRIPREMI LJETNJE TURISTIČKE SEZONE 2024.GODINE	
1.	Služba za uređenje i izgradnju morskog dobra.....	4
2.	Služba za ustupanje na korišćenje morskog dobra i upravljanje lukama.....	19
3.	Služba za zaštitu i održivi razvoj.....	26
4.	Služba za kontrolu morskog dobra.....	42
5.	Sektor za pomorski i priobalni prevoz.....	50
6.	Luka Budva	57
7.	Medijske aktivnosti na pripremi i za vrijeme ljetnje turističke sezone.....	60
III.	ZAKLJUČCI I OCJENE LJETNJE TURISTIČKE SEZONE 2024.....	64

I. UVOD

Zaključkom Vlade Crne Gore br: 08-337/24-1901/3 od 11.04.2024. godine, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore zaduženo je da sačini anekse ugovora o korišćenju/zakupu plaža, kupališta i lokacija za postavljanje privremenih objekata u zoniorskog dobra sa rokom važenja najduže do kraja decembra 2024. godine.

Shodno navedenom zaključku o aneksiranju ugovora o korišćenju/zakupu plaža i kupališta za 2024. godinu, isto podrazumijeva postojeća kupališta koja su predviđena Atlasom crnogorskih plaža i kupališta za period od 2019. do 2023. godine. Na osnovu Atlasa crnogorskih plaža i kupališta za period 2019-2023. godine, kupališta su podijeljena na hotelska, javna i kupališta specijalne (posebne) namjene, pri čemu su javna kupališta podijeljena na 8 vrsta, i to: **porodična, kupališta za aktivan odmor** koja se dijele na 3 podvrste (sportska, rekreativna i adrenalinska kupališta, kupališta za ronioce i kupališta za kite/wind surfing), **party kupališta, romantična kupališta, kupališta bez plažnog mobilijara, kupališta za kućne ljubimce (pse), kupališta sa prirodnim ljekovitim faktorima i wellness sadržajima i izletnička**, dok su pod **kupalištima specijalne (posebne) namjene** definisane 2 vrste kupališta, i to: nudistička kupališta i kupališta namijenjena dječijim odmaralištima.

Slika br.1: Prikaz kupališta, Mogren - Budva

Ukupno je definisano **563 kupališta** od toga **67 hotelskih, 11 specijalnih, 1 bazensko, 446 javnih kupališta** (346 porodičnih, 22 kupališta za aktivan odmor (4 sportska, rekreativna i adrenalinska kupališta, 7 kupališta za ronioce i 11 kupališta za kite/wind surfing)), 8 party kupališta, 10 romantičnih kupališta, 27 kupališta bez plažnog mobilijara, 8 kupališta za kućne ljubimce (pse), 2 kupališta sa prirodnim ljekovitim faktorima i wellness sadržajima i 23 izletničkih), kao i **38 investicionih**.

Aktivnosti vezane za **obuku i licenciranje spasilaca na vodi** sprovedene su u saradnji sa Crvenim Krstom Crne Gore. Ukupno je sprovedeno 4 termina za obuku novih spasilaca i 14 termina za provjeru sposobnosti već obučanih spasilaca radi obnove licenci za 2024. godinu. Svaki spasilac koji je položio kurs dobio je međunarodno priznatu ILS licencu, koja važi za tekuću sezonu. Prema izvještaju Crvenog Krsta za 2024. godinu ukupno je na raspolaganju bilo 655 licenciranih spasilaca na vodi.

Shodno zaključenom Ugovoru o isporuci opreme za 2024. godinu, Javno preduzeće je **na 3 kupališta** (u opštini Herceg Novi, u opštini Tivat i u opštini Budva), koja nisu imala zakupce, postavilo bove za obilježavanje kupališta sa morske strane i opremilo ih kabinama za presvlačenje i kantama za otpatke.

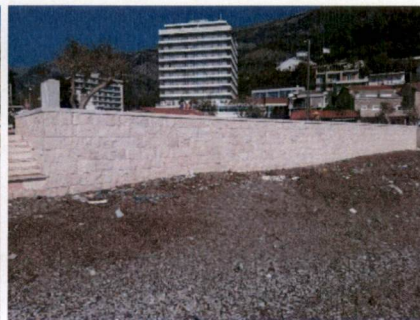
II. AKTIVNOSTI NA PRIPREMI LJETNJE TURISTIČKE SEZONE 2024.GODINE

AKTIVNOSTI NA PRIPREMI LJETNJE TURISTIČKE SEZONE 2024.GODINE Služba za uređenje i izgradnju morskog dobra

I Kapitalne investicije

Shodno planiranim aktivnostima u tekućoj godini, nakon okončanja tenderskih procedura, započeta je realizacija sledećih kapitalnih projekata:

1. Izvođenje radova na izgradnji dijela šetališta Pet Danica u dužini od 1,7km - rekonstrukcija i popločavanje šetališta Pet Danica na potezu od Meljina do hotela Plaže, opština Herceg Novi. Vrijednost ugovorenih radova iznosi cca 1.500.000 eura. Izvođač radova je uveden u posao u maju 2024. godine. Uvažavajući Odluku o zabrani izvođenja građevinskih radova tokom ljetnje turističke sezone, radovi su nastavljeni 07.10.2024.godine.
2. Izvođenje radova na izgradnji trga-šetališta u Sutomoru (II faza), Opština Bar. Vrijednosti ugovorenih radova iznosi cca 1.500.000 eura. Radovi su realizovani oko 90% u predviđenom roku, do početka ljetnje turističke sezone. Shodno Odluci o zabrani izvođenja građevinskih radova tokom ljetnje turističke sezone, radovi su nastavljeni početkom oktobra 2024. godine i završetak istih se očekuje krajem oktobra 2024.godine.

II Uređenje i održavanje zone morskog dobra -realizovane aktivnosti

Pored kapitalnih projekata, Služba za uređenje i izgradnju morskog dobra u tekućoj godini realizovala je niz aktivnosti na uređenju i održavanju obalne infrastrukture u zoni morskog dobra:

- **I faza sanacije obalne infrastrukture** u svih šest primorskih opština shodno zahtjevima lokalnih samouprava (sanacije ponti, mandrača, kupališta, betonskih klupa, ograda, poklopnih ploča, mostova, rampi za lica sa posebnim potrebama, čišćenje kanala...)

Opština Budva

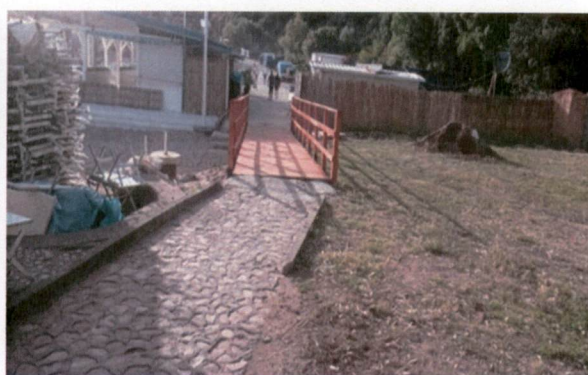
- završeno je uređenje mikro ambijentalne cjeline i hortikulturno uređenje (Partija I), po ugovoru, broj 0204-143/16 od 09.04.2024. godine

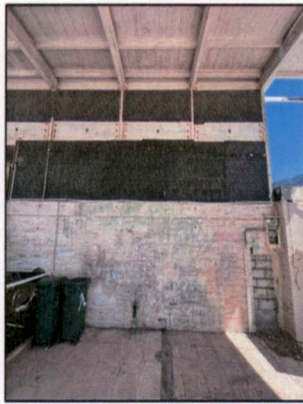
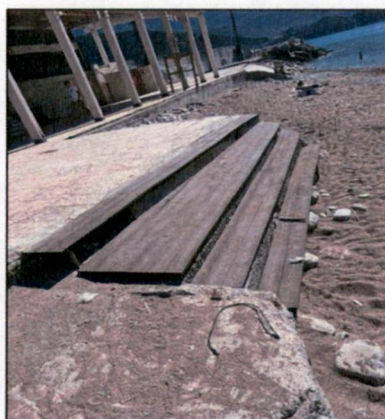
- završeni su radovi na održavanju obalne infrastrukture od javnog znacaja, Partija 1, po ugovoru broj 0204-254/11 od 13.02.2024. godine.

- izvršena je nabavka i postavljanje mostova na Grđevici i kod vile Manojlović, po ugovoru broj 0204-1848/12 od 08.06.2023. godine

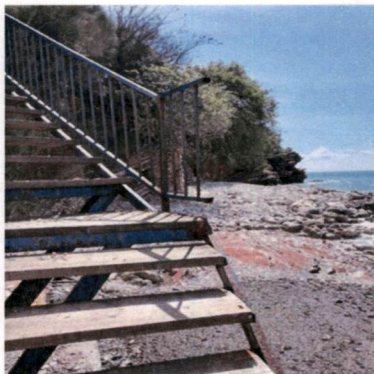

- izvršeni su radovi na uređenju kupališta Pizana po ugovoru broj 0102-2824/8 od 17.06.2024. godine

- završena je privremena sanacija stepeništa na lokaciji Sveti Stefan, po ugovoru broj 0102-2823/7 od 05.06.2024. godine

Prije sanacije

Posle

Opština Kotor

- završena je rekonstrukcija objekata obalne infrastrukture od javnog interesa (ponte, mandrač i pristaništa) po ugovoru broj 0204-3264/10 od 25.10.2023 .godine

Prije rekonstrukcije

Posle

Prije

Posle

- izvedeni su radovi na sanaciji obalne infrastrukture po ugovoru broj 0204-3264/8 od 03.10.2023.godine.

Prije

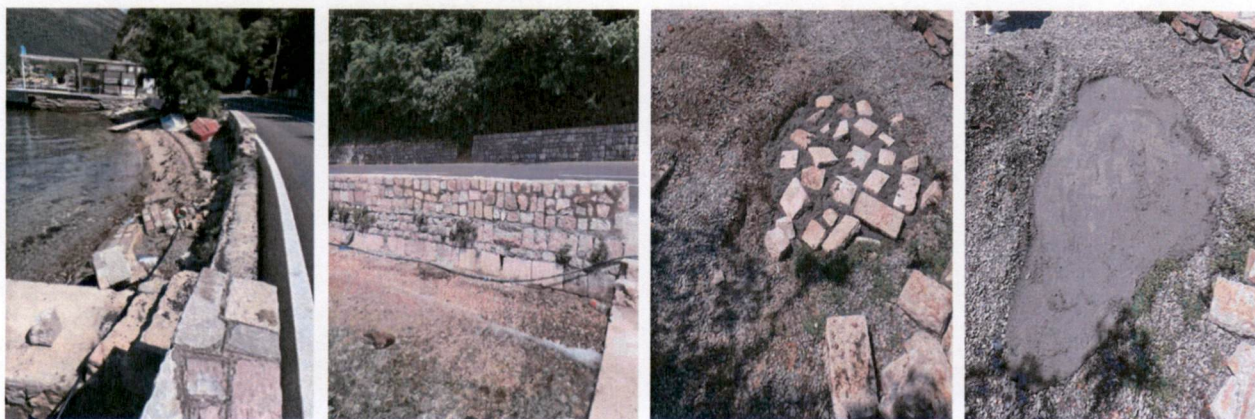

Posle

Opština Tivat

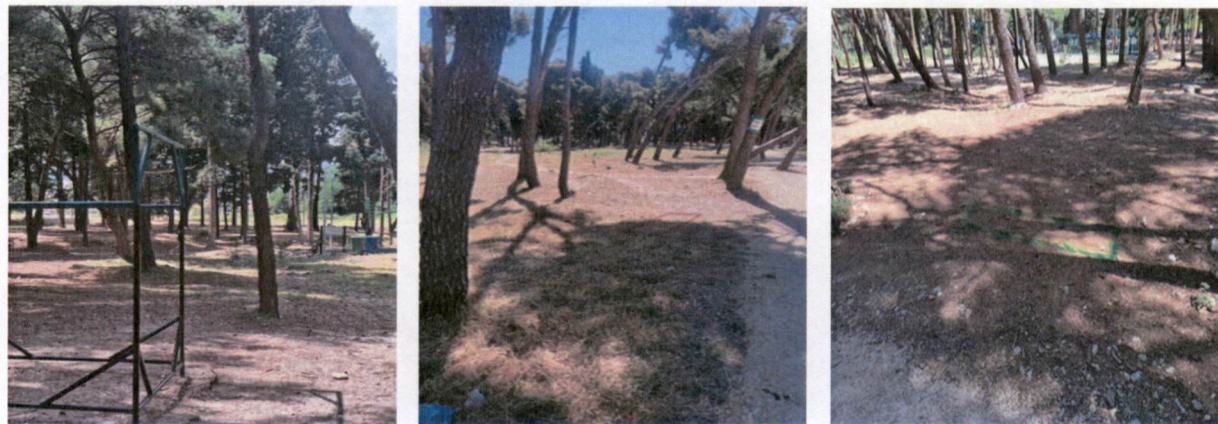
- završena je izgradnja ograde i prateći radovi za karantin za napuštene i izgubljene životinje, po ugovoru broj 0204-3267/11 od 25.10.2023. godine
- završene su sanacije parapetnog zida - magistrala, Donja Lastva i parapetnog zida na katastarskoj parceli broj 478 KO Lepetane

- Nabavka i postavljanje urbanog mobilijara u vrijednosti cca 85.000,00 eura;
Završeni radovi po ugovoru 0204-132/10 od 24.04.2024. godine

Opština Bar

Prije

Posle

Opština Kotor

Prije

Posle

Opština Tivat

Prije

Posle

Opština Budva

Riva

Park ispod pošte

Kamenovo

Prije

Posle

- Opremanje dječijih igrališta cca 130.000,00 eura;

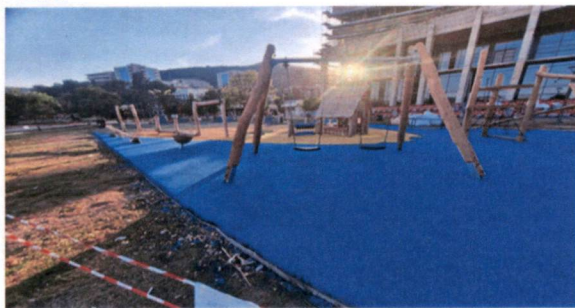
Opština Budva

- Završeni radovi na opremanju dječjeg igrališta po ugovoru 0204-2658/10 od 02.10.2023. godine

Prije

Posle

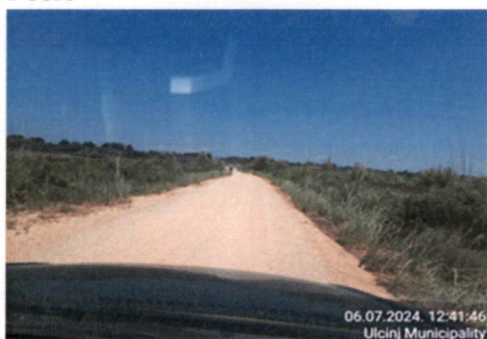

- Uređenje parkova vrijednosti cca 46.000,00 eura;
- Uređenje puteva u zaleđu Velike plaže i pristupih puteva do kućica na Adi Bojani, opština Ulcinj u vrijednosti za dvije partije cca 365.000,00 eura;

Prije

Posle

Prije: putni pravac K2
Prije

Posle

Prije: putni pravac K3
Prije

Posle

Izgradnja navoza na Adi Bojani u opštini Ulcinj, vrijednost cca 45.000,00 eura;

- izvedeni su radovi na **razastiranju dina na Adi Bojani**, vrijednost cca 6.8000,00eura,

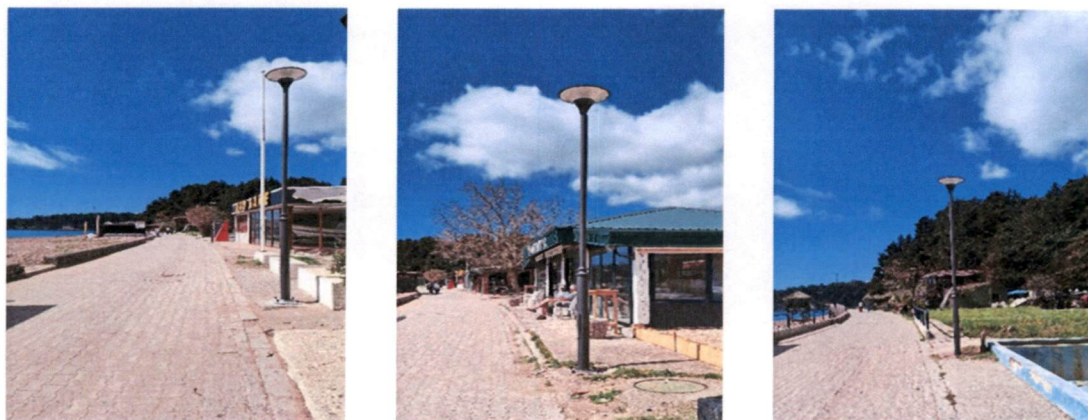
Sanacija javne rasvjete

- u opštini Budva na dijelu šetališta u Bečićima završena je rekonstrukcija javne rasvete prema ugovoru broj 0204-537/9 od 19.03.2024.godine u vrijednosti od cca 18.000,00 eura.

Prije rekonstrukcije

Posle

III Uređenje i održavanje zone morskog dobra -ugovorene aktivnosti (realizaciju u toku)

Javno preduzeće u tekućoj godini zaključilo je ugovore za realizaciju sledećih aktivnosti:

- Izrada tehničke dokumentacije za lungomare Bigova, Opština Kotor, u vrijednosti cca 23.000,00 eura; izabran projektant „Civil Engineer“
Status projekta: Započeta izrada Idejnog rješenja
- Izrada projektne dokumentacije za šetalište od Zmijica do skretanja za Kumbor, Opština Herceg Novi, u vrijednosti cca 22.000,00 eura; Projektant: „Civil Engineer“, Ugovor broj 0204-725/8 od 01.04.2024.god.
 - Status projekta: U toku izrada Idejnog Rješenja
- Izrada projektne dokumentacije za sanaciju željezničkog mosta u Zelenici, Opština Herceg Novi, u vrijednosti cca 13.000,00 eura; Projektant: „Optimusproject“ Bijelo Polje, Ugovor broj 0204-729/8 od 05.04.2024.god.
 - Status projekta: U toku izrada Glavnog projekta
- Izrada idejnog rješenja i glavnog projekta za šetalište od crkve Sv.Roka do Lepetana, Opština Tivat u dužini od 2.2 km u vrijednosti cca 23.000,00 eura; zaključen Ugovor sa novim projektantom „Civil Engineer“
 - Status projekta: Započeta izrada Idejnog rješenja
- Izrada tehničke dokumentacije i izvođenje radova na sanaciji potpornog zida u dijelu saobraćajnice na kraj šetališta Sutomora, Opština Bar u vrijednosti cca 200.000,00 eura;
- Sanacija javne rasvjete u opštini Herceg Novi u vrijednosti cca 60.000,00 eura.

IV Uređenje i održavanje zone morskog dobra - tenderska procedura u toku

U tekućoj godini planirano je i aktivno održavanje – sanacija obalne infrastrukture u zoni morskog dobra za svih šest primorskih Opština, zatim uređenje zelenih površina, dječih igrališta, nabavka i postavljanje urbanog mobilijara, zatim sanacija /izgradnja nove rasvjete u zoni morskog dobra.

Shodno navedenom Služba za uređenje i izgradnju pripremila je dokumentaciju za pokretanje postupaka javnih nabavki za:

- Sanacija stijena od odronjavanja na lokaciji Mogren, opština Budva;
- Izvođenje radova rampe za lica sa posebnim potrebama Bijela, opština Herceg Novi
- Izvođenje radova na uređenju plaže Pizana, Opština Budva
- Hitne sanacije kosine dijela šetališta u Rafailovićima (Đevištenje);
- Sanacija i uređenje potpornog zida Rt Đerane Ulcinj;
- Izrada georeferenciranih objekata;
- Izrada projektne dokumentacije od Rta Sveta Nedelja do Kamenara, opština Herceg Novi;
- Nabavka i postavljanje urbanog mobilijara u zoni morskog dobra;
- Sanacija objekta „Stara banja” u Risnu, opština Kotor;
- Nabavka i postavljanje inox stepenica na kupalištima u zoni morskog dobra;
- Izrada batimetrijskih snimaka;
- Izrada tehničke dokumentacije za rekonstrukciju tzv. „Novosadske plaže” , opština Herceg Novi
- Izvođenje radova na uređenju dijela platoa ispod Opšte bolnice u Kotoru;
- Sanacija kupališta na Savini, opština Herceg Novi;

V Izdavanje urbanističko – tehničkih uslova

Služba za uređenje i izgradnju, između ostalih nadležnosti, sprovodi aktivnosti na izdavanju urbanističko - tehničkih uslova za privremene lokacije u zoni morskog dobra shodno Programu privremenih lokacija u zoni morskog dobra za period 2024-2028.godine, Uredbi o poveravanju dijela poslova iz nadležnosti Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine broj 08-332/24-2413/2 od 25.04.2024.godine i Uredbi broj 10-332/24-4577 od 02.08.2024.godine.

U toku je obrada 221 zahtjeva za izdavanje UTU pristiglih od strane korisnika iz svih šest primorskih opština, od kojih je izdato 70 UTU.

VI Projektne aktivnosti

Služba za uređenje i izgradnju sprovodi aktivnosti na praćenju realizacije ugovora koji su zaključeni tokom prethodnih godina, i to po opštinama:

Herceg Novi

- **Izrada projektne dokumentacije za izgradnju trotoara od željezničkog mosta do plaže „Zmijice” u Zelenici, opština Herceg Novi;** Projektant: „Civil Engineer“, Ugovor broj 0204-264/4 od 09.02.2022.god; Revident: „A - Team“-Kotor, ugovor broj 0102-2161/5 od 17.06.2022.god
- o status projekta: urađena dopuna geodetskog snimka, u toku korigovanje trase Idejnog rješenja zbog primjedbi vlasnika katastarskih parcela (optimizacija rješenja)

Kotor

- **Izrada projektne dokumentacije za šetalište lungomare ispod Opšte bolnice u dužini od cca 750m (na potezu od Macea do Mua), opština Kotor;** Izabran projektant „Civil Engineer“, Ugovor broj 0204-57/6 od 28.02.2023.god
- o Status projekta: Dostavljeno Idejno rješenje GDA na saglasnost
- **Izrada Idejnog rješenja i Glavnog projekta pješačke staze i uređenja javnih površina uz obalu na potezu Morinj Verige, opština Kotor;** Projektant: „Civil Engineer“, Ugovor broj 0204-250/5 od 15.02.2022.god; Revident: „Sun invest“-Kotor, Ugovor broj 0102-2160/5 od 17.06.2022.god.
- o status projekta: dostavljeno Idejno rješenje GGA na saglasnost

Tivat

- **Izrada projektne dokumentacije pješačke staze – lungomare sa parternim uređenjem javnih površina obodom Ponte Seljanovo, opština Tivat; Izrada Glavnog projekta pješačke staze - Lungo mare sa parternim uređenjem javnih površina obodom Ponte Seljanovo u Tivtu,** dužine cca 500 m , DSL „Sektor 22“; Projektant: „Civil Engineer“, Ugovor broj 0204-2947/7 od 23.11.2021.god; Revident: „Sun Invest“-Budva, Ugovor broj 0102-2164/10 od 17.06.2022.god
- o Status projekta: Dostavljeno Idejno rješenje GGA na saglasnost

- **Izrada projektne dokumentacije za uređenje dijela šetališta na potezu od Sv. Roka do Parka Ivovica**, cca 300m, opština Tivat; Projektant: „Enforma“ Kotor, Ugovor broj 0204-59/4 od 23.02.2023.god
- o Status projekta: Dobijena saglasnost GGA, u toku izrada Glavnog projekta

Budva

- **Izrada projektne dokumentacije za revitalizaciju plaže Mogren**, opština Budva; projektant „Civil Engineer“, Ugovor broj 0204-111/10 od 27.03.2023.god
- o Status projekta: Izrada Glavnog projekta u toku
- **Izrada projektne dokumentacije za revitalizaciju plaže Pržno**, opština Budva;

Bar

- **Usklađivanje projekta za šetalište u Čanju** u dužini od cca 1.1 km, opština Bar; Projektant: „Civil Engineer“, Ugovor broj 0204-1241/2 od 13.05.2020.god; Revident: „Urbi Pro“
- o Status projekta: urađen Glavni projekat, revizija u završnoj fazi
- **Izrada idejnog rješenja i glavnog projekta pješačke staze i uređenja javnih površina uz obalu u zahvatu DSL za „Sektor 54 – Zeleni pojas“ (Rt Ratac Žukotrlica)**, UP 30b dužine 2.000m i površine cca 7.600m², opština Bar; Projektant: „Civil Engineer“, Ugovor broj 0204-155/6 od 16.02.2022.god; revident: „Sun invest“-Budva, Ugovor broj 0102-2162/9 od 17.06.2022.god
- o Status projekta: Dostavljeno Idejno rješenje GDA na saglasnost
- **Izrada tehničke dokumentacije za regulaciju korita rijeke Željeznice**, opština Bar; Projektant: „Aqua planing“, Ugovor broj 0204-420/11 od 19.04.2022.god; Revident: „Sun invest“-Kotor, Ugovor broj 0102-2165/5 od 17.06.2022.god
- o Status projekta: Dostavljeno Idejno rješenje GGA na saglasnost

Ulcinj

- **Izrada projektne dokumentacije za zaštitu kosine od obrušavanja stijena iznad mandrača na južnom kraju Male plaže, Opština Ulcinj**; Projektant: „Civil Engineer“, Ugovor broj 0204-3439/11 od 14.12.2022.god
- o Status projekta: Dobijena Saglasnost GGA, u toku izrada Glavnog projekta
- **Izrada projektne dokumentacije za šetalište od hotela „Albatros“ do rta Đerane**, cca 2.3 km, opština Ulcinj; urađen projekat Projektant: „Civil Engineer“, Ugovor broj 0204-424/6 od 22.04.2021.god; Revident: „CAU“ - Podgorica
- o Status projekta: Čeka se izmjena UTU poslije parcelacije kako bi se završio Glavni projekat

AKTIVNOSTI NA PRIPREMI LJETNJE TURISTIČKE SEZONE 2024.GODINE

Služba za ustupanje na korišćenje morskog dobra i upravljanje lukama

Javno preduzeće je, u skladu sa Zaključcima Vlade Crne Gore broj 08-337/24-1901/3 od 11.04.2024.godine već 15.04.2024.godine započelo implementaciju Zaključaka, te postupke Aneksiranja ugovora za kupališta i privremene lokacije, kako je predviđeno Zaključcima. U periodu od 01.01.2024.godine zaključno sa 30.09.2024.godine zaključeno je 1147 Aneksa ugovora za korišćenje djelova morskog dobra.

Obzirom da Javno preduzeće nije imalo mogućnost raspisivanja javnih poziva za ustupanje djelova morskog dobra, već je Zaključcima obavezano da sprovode postupke aneksiranja postojećih aktivnih ugovora, u ovoj godini nismo imali zaključenja novih ugovora, kao ni poslove vezane za sprovođenje tendera/aukcija.

Služba je u proteklom periodu aktivno radila na reviziji svih ugovora u smislu kontrole da li su svi objekti koji su korišćeni na terenu i ugovorom predviđeni odnosno da li je za iste utvrđena naknada, te je shodno tome sprovodila dalje radnje.

U tom smislu, u periodu od 01.01.2024.godine zaključno sa 30.09.2024.godine je poslato 35 opomena pred utuženje. Takođe je u saradnji sa Službom za kontrolu morskog dobra tokom čitave turističke sezone praćen rad korisnika i stanje na terenu koje je evidentirano službenim zabilješkama i zapisnicima sa kupališta, te je u tom smislu upućeno 25 opomena, te 115 opomena pred raskid ugovora. Opomene su se mahom odnosile na organizaciju kupališta suprotno Uslovima za organizaciju kupališta, na način što spasilačka služba nije adekvatno organizovana, neprisustvom spasioca na kupalištu, te postavljenim viškom plažnog mobilijara, kao i na pitanje neoslobođenosti 1/2 kupališta od plažnog mobilijara. Opomene za privremene lokacije za postavljanje privremenih objekata mahom su se odnosile na postavljanje većih površina od ugovorom dozvoljenih, gdje se Korisnicima ostavljao razuman rok da lokaciju upodobe izdatim urbanističko tehničkim uslovima.

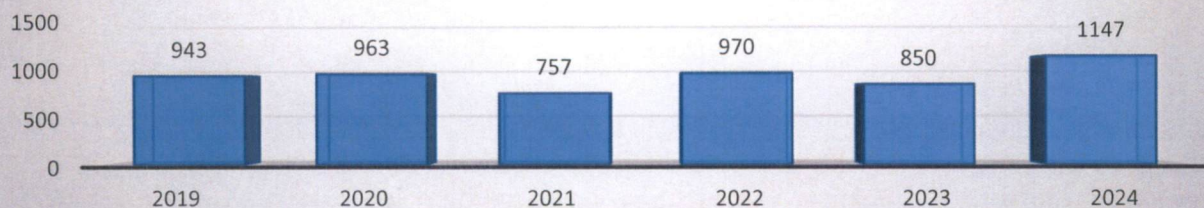
Broj Aneksa o korišćenju morskog dobra koju su zaključeni tokom izvještajnog perioda je cca 1147, od toga:

- 413 aneksa za ustupanje plaža i kupališta
- 271 ugovora/aneksa za ustupanje privremenih objekata i terasa
- 30 aneksa za pristaništa i privezišta

Preostali zaključeni Aneksi odnose se na privremene lokacije na Adi Bojani, za koje je zaključenje Aneksa još uvijek u toku, preostalo je još 100 aneksa za zaključenje.

U izvještajnom periodu zaključeno je 41 vansudsko poravnanje.

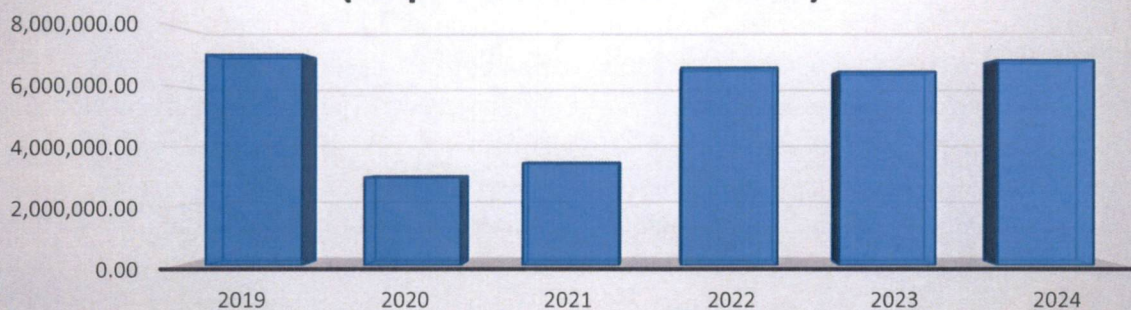
Broj zaključenih ugovora 2019-2024 (za period 01.01.-30.09.)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Broj ugovora	943	963	757	970	850	1147

■ Broj ugovora

Prihod 2019 - 2024 (za period 01.01.-30.09.)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Prihod	7,064,267.11	2,965,938.52	3,432,818.12	6,626,584.48	6,491,699.62	6,873,994.36

■ Prihod

KORIŠĆENJE LUKA OD LOKALNOG ZNAČAJA , PRISTANIŠTA I PRIVEZIŠTA

Na osnovu Zakona o morskom dobru ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 14/92, 59/92 i 27/94 i "Službeni list Crne Gore", br. 51/08, 21/09, 73/10 i 40/11), Zakona o lukama (Službeni list Crne Gore", br. 51/08, 40/11, 27/13 i 18/19) i drugih pozitivno pravnih propisima Crne Gore, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je do nadležno da upravlja lukama od lokalnog značaja i ostalim prihvatnim objektima obalne infrastrukture.

Crnogorsko primorje ima povoljan geografski položaj za snažan razvoj nautičkog turizma. Komplementarne prednosti crnogorskog primorja pružaju mogućnost za efikasno uključivanje u frekventne mediteranske nautičko turističke tokove.

Pomorski saobraćaj odvija se u neposrednoj obalnoj komunikaciji, a povećan broj plovnih objekata koji gravitiraju ka lukama i ostalim prihvatnim objektima obalne infrastrukture, podrazumijeva izgrađenu lučko-operativnu infrastrukturu koja ispunjava minimalne tehničke uslove za prihvatanje plovnih objekata.

Upravljanje objektima obalne infrastrukture u osnovi znači voditi brigu o izgradnji, rekonstrukciji, održavanju, upravljanju, zaštiti i unapređenju objekata, kao i obezbjeđenje normalnog funkcionisanja pomorskog saobraćaja, lučkih usluga i sl. i kontrolu rada korisnika morskog dobra.

U cilju uspostavljanja reda u lukama, marinama, pristaništima i privezištima, duž crnogorskog primorja, objekti obalne infrastrukture, čija je namjena definisana za pristajanje, komunalni ili komercijalni privez plovnih objekata, prepoznati su kroz Program objekata obalne infrastrukture, koji će omogućiti njihovo ustupanje na korišćenje, a sa druge strane stvoriti preduslove za obavljanje djelatnosti krajnjih korisnika - pružanje neposrednih nautičkih usluga (prihvata, veza), do posrednih nautičkih usluga sa širokim spektrom javnih usluga i servisima (turističkih usluga prevoza putnika morem – taxi i izletnički prevoz).

Programom objekata obalne infrastrukture obuhvaćeni su postojeći čvrsto građeni prihvatni objekti (luke, pristaništa, privezišta, mandračići), a koji su povoljni i sigurni sa aspekta plovidbe, sigurnog pristajanja i boravka plovnog objekta na vezu, odnosno objekti koji zadovoljavaju maritimne uslove.

Program, sadrži i opšte smjernice kojima se utvrđuje režim korišćenja, kao i uslovi koji se propisuju korisnicima objekata: *opremanje, organizacija, održavanje reda, ograničenja i zabrane, mjere prilikom ukrcaja i iskrcaja putnika i mjere u iznenadnim situacijama na objektima obalne infrastrukture.*

Pored osnovne funkcije javnog saobraćaja na objektima obalne infrastrukture mogu se pružati usluge snabdijevanja gorivom, pregleda i manjih popravki plovila.

Bliži opis objekata obalne infrastrukture je dat u nautičkim i situacionim planovima (*orijentacija, morske struje, vez, voda, električna energija, komunikacije, usputstvo za uplovljavanje, batimetrijski, nautički, topografski i vanokrivni sadržaj, atesti sa opterećenjima za svaku pojedinačnu napravu za vez i hidrograđevinski nalaz*), koje obezbjeđuje Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i isti predstavljaju jedan od osnova za izradu predmetnog Programa.

Imajući u vidu kompatibilnost Programa objekata obalne infrastrukture sa Programom privremenih objekata, na određenim lokacijama čvrsto izgrađenih objekata obalne infrastrukture, javlja se potreba za postavljanjem plutajućih privremenih objekata (pontona), radi proširenja kapaciteta za privez i pristajanje plovnih objekata.

Takođe, određene lokacije objekata obalne infrastrukture geografski su pozicionirane da razni vjetrovi stvaraju talase. Takav objekat obalne infrastrukture, potrebno je, zbog bezbjednosti plovnih objekata na pristaništu ili privezištu, zaštititi, pa je shodno tome potrebno postaviti valobrane (pontone), koji su u funkciji razbijanja talasa i zaštite objekta obalne infrastrukture.

Shodno navedenom, u Programu objekata obalne infrastrukture, jasno su u "opisu objekta" definisane lokacije ispred kojih se u akvatorijumu postavljaju plutajući privremeni objekti (pontoni), a koji su prepoznati kroz Program privremenih objekata u zoni morskog dobra za period 2024 -2028. godine.

Nadalje, na osnovu smjernica Programa privremenih objekata u zoni morskog dobra za period 2024 – 2028. godine, tačke 16.1, budućem korisniku objekta obalne infrastrukture, prilikom stavljanja u funkciju pristaništa i komercijalnih privežišta, na istima se mogu odobriti informativni pultovi (red vožnji i sl.) do 1m^2 – širine 1m, dubine 0.8 sa nadkrivanjem pulta tendom $1\text{m} \times 1\text{m}$, sa kasetom u donjem dijelu pulta za propagandni materijal bez potrebe predviđanja istih u grafičkom dijelu Programa.

Ono što razlikuje Program objekata obalne infrastrukture koji je važio za period 2019 – 2023. godine sa važećim programom, pored prepoznavanja novih lokacija, je detaljno definisanje prostora za korišćenje objekata obalne infrastrukture (pristaništa i privežišta), a koji se nalaze izvan luka i marina. Dakle, jasno su definisane operativne obale za pristajanje, komunalni i komercijalni privez plovnih objekata, odnosno, jasno je određen prostor koji je potreban za vršenje operacije ukrcaja i iskrcaja putnika, privezivanje i odvezivanje plovnih objekata, prostor za suvi vez plovnih objekata i sl., i kao takav biće usklađen je sa novim *Cjenovnikom početnih naknada za korišćenje/zakup morskog dobra*.

Takođe, jasno su i definisani *Uslovi za opremanje, organizaciju, održavanje reda, ograničenja i zabrane, mjere prilikom ukrcaja i iskrcaja putnika i mjere u iznenadnim situacijama na objektima obalne infrastrukture*, koji su rađeni na osnovu Zakona o morskome dobru (*"Službeni list Republike Crne Gore"*, br. 14/92, 59/92 i 27/94 i *"Službeni list Crne Gore"*, br. 51/08, 21/09, 73/10 i 40/11), Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe (*"Službeni list Crne Gore"*, br. 062/13 od 31.12.2013, 006/14 od 04.02.2014, 047/15 od 18.08.2015, 071/17 od 31.10.2017, 034/19 od 21.06.2019, 077/20 od 29.07.2020), Pravilnika o vrstama objekata nautičkog turizma, minimalno tehničkim uslovima i njihovoj kategorizaciji (*"Službeni list Republike Crne Gore"*, br. 009/03 od 18.02.2003), Uredbe o održavanju reda u lukama i na ostalim djelovima obalnog mora i unutrašnjim plovnim putevima (*"Sl. list RCG"*, br. 41/06), a koji će biti sastavni dio Ugovora o korišćenju morskog dobra.

U predmetnom Programu, jasno su definisane i lokacije objekata obalne infrastrukture, koje je *Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede* u saradnji sa *Javnim preduzećem za upravljanje morskim dobrom Crne Gore* odredilo kao pogodno mjesto za nesmetan prvi iskrcaj ribe i drugih morskih organizama, kao i mjesto prve prodaje ribe i drugih morskih organizama, na kojima će se postavljati elektronske vage za mjerenje ulovljene ribe (*Pravilnik o tehničkim uslovima i mjestima prvog iskrcaja ulovljene ribe i drugih morskih organizama ("Službeni list Crne Gore"*, broj 69/18) i *Pravilnik o tehničkim uslovima koje treba da ispunjavaju mjesta za prvu prodaju ulovljene ribe i drugih morskih organizama i uslovima i načinu prodaje ("Službeni list Crne Gore"*, broj 38/2023)). Dakle, budući korisnici/zakupci takvih lokacija, biće u obavezi da omoguće pravo prvenstva, siguran i bezbjedan pristup ribolovnim plovnim objektima, kolski pristup i prilaz lica koja se bave ribolovom i odrediti mjesto za ribarske vezove koje definiše Prostorni plan posebne namjene za obalno područje.

Kako bi se zaštitio javni interes, budući korisnici objekata obalne infrastrukture, dužni su formirati Cjenovnik na osnovu *Kriterijumima za utvrđivanje naknada za pristajanje i vezivanje plovila u lukama od lokalnog značaja, pristaništima i na ostalim objektima pomorske/obalne infrastrukture*, koje donosi Javno preduzeće, u skladu sa Zakonom o lukama (*Službeni list Crne Gore*", br. 51/08, 40/11, 27/13 i 18/19), (član 9., tačka 8.), kojim je utvrđeno da upravljanje lukama podrazumijeva „*pripremu kriterijuma za određivanje visine naknada za korišćenje lučke infrastrukture*“, kao i „*odobravanje iznosa naknade za lučke usluge na osnovu maksimalno utvrđenog iznosa ove naknade*“ (tačka 10).

S obzirom da je odvijanje pomorskog priobalnog saobraćaja, a naročito prevoz turista, djelatnost od javnog interesa, a korisnici/zakupci objekata obalne infrastrukture, visinom naknada za lučke usluge nepovoljno utiču na poslovanje brodara registrovanih za obavljanje privredne djelatnosti na moru (prevoz putnika i privredni ribolov), smatramo opravdanim i u duhu Zakona, ograničavanje cijena koje ovo Javno preduzeće sprovodi kroz postupak odobravanja cjenovnika korisnicima/zakupcima objekata obalne infrastrukture.

Ograničene cijene se odnose na cijene usluga za pristajanje i vezivanje plovila koja obavljaju javni prevoz roba ili putnika, ili ulov ribe, a registrovani su za tu privrednu djelatnost, zatim, na čamce koji se ne koriste komercijalne svrhe, kao i na ograničenje cijena veza za čamce i brodice koji služe za sport i rekreaciju.

Poštujući zakonske odredbe kojima je potrebno obezbjediti tržišno poslovanje, korisnicima/zakupcima objekata obalne infrastrukture, navedenim Kriterijumima je predloženo da korisnik/zakupac visinu naknade za pristajanje i vezivanje ostalih plovnih objekata koji se komercijalno koriste formira u skladu sa tržišnim principima.

Na ovaj način, u najvećoj mjeri štiti se javni interes i krajnji korisnici (brodari koji prevoze, uglavnom turiste uz obalu, vlasnici plovila koja su registrovana za sport i rekreaciju i privredni ribolov), a ujedno se omogućava tržišno poslovanje operatera.

Utvrđene Kriterijume i maksimalne visine naknade, Javno preduzeće će, primjeniti prilikom odobravanja cjenovnika koje predlažu zakupci – operateri, ovih objekata.

Na osnovu navedenog, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, obratilo se dana 14.05.2024. godine, Ministarstvu prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, kojom prilikom smo dostavili Odluku Upravnog odbora Javnog preduzeća broj: 0203-2525/5 od 13.05.2024. godine, kao i novousvojeni Program objekata obalne infrastrukture za period 2024 – 2028. godine, radi pribavljanja saglasnosti Vlade Crne Gore na isti.

Međutim, objekti predviđeni predmetnim programom, ne potpadaju pod Zaključke Vlade Crne Gore, broj: 08-337/24-1901/3 od 11. april 2024. godine, kojima je zaduženo Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore da sprovede postupke aneksiranja ugovora za 2024. godinu, a kako nije donešena Odluka o davanju zakup/na korišćenje djelova morskog dobra, navedeni objekti nijesu se mogli ustupati putem tenderdkog postupka.

Efikasno funkcionisanje objekata obalne infrastrukture, od izuzetnog je značaja za odvijanje priobalnog pomorskog saobraćaja, kao i za razvoj nautičkog turizma, koji je jedan od osnovnih zadataka Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.

Napomena:

- Ministarstvo finansija (broj: 14-01-430-4056/2 od 25.07.2024. godine), nije imalo primjedbi na navedeni Program, već da se zbog ograničenja cijena koja se odnose na lokalno stanovništvo, u cilju zaštite javnog interesa i krajnjih korisnika, dostave Ministarstvu, *Kriterijumi za utvrđivanje naknada za pristajanje i vezivanje plovila u lukama od lokalnog značaja, pristaništima i na ostalim objektima pomorske/obalne infrastrukture* koje donosi Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.
- Uprava pomorske sigurnosti i upravljanje lukama (broj: 01-012/24-1716/1 od 16.07.2024. godine), nije imala primjedbi na predmetni Program, već je dala sugestiju da se u Programu u saradnji sa Upravom pomorske sigurnosti i upravljanja lukama pristupi izradi Plana plovidbe u cilju uspostavljanja reda na prihvatnim objektima obalne infrastrukture.

Program privremenih objekata u zoni morskog dobra za period 2024-2028. godine

Popstupajući po Zaključku Vlade Crne Gore, broj: 08-337/24-1901/3 od 11. april 2024. godine, aneksirano je oko 30 ugovora za plutajuće privremene objekte – pontone.

Oprština Tivat

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore raspisalo je javnu nabavku i dobilo najpovoljnijeg ponuđača za izradu Nautičkog plana na lokalitetu Kukoljina, Mrčevci, opština Tivat.

Oprština Budva

U toku je javna nabavka izrada Glavnog projekta za izgradnju pristaništa Sv. Toma, opština Budva.

U toku je javna nabavka Izrada idejnog rješenja i glavnog projekta za izgradnju pristaništa u Jazu na lokalitetu između kupališta 2A i 2B(Žuta greda) u opštini Budva, koji prethode Izradi Idejnog rješenja i Glavnog projekta za izgradnju pristaništa na Jazu na lokalitetima između kupališta 2A i 2B(Žuta greda), opština Budva.

Takođe, u toku je javna nabavka, Nabavka i ugradnja opreme za obilježavanje usamljene opasnosti na moru kod Budve – Rt Galiola ispred ostrva Sveti Nikola

Opština Herceg Novi

Tokom 2024. godine realizovana je Izrada studije sa posebnim podlogama za sanaciju/rekonstrukciju lukobrana luke Škver, Opština Herceg Novi u cilju izrade Idejnog rješenja i Glavnog projekta za sanaciju/rekonstrukciju lukobrana luke Škver, opština Herceg Novi.

Služba za ustupanje morskog dobra i upravljanje lukama je ostvarila kontinuiranu saradnju sa Ministarstvom ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstvom saobraćaja i pomorstva (Direktorat za pomorski saobraćaj i unutrašnju plovību), Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (Direktorat za ribarstvo), Upravom pomorske sigurnosti i upravljanje lukama.

U izvještajnom periodu nije bilo preporuka nadležnih organa.

AKTIVNOSTI NA PRIPREMI LJETNJE TURISTIČKE SEZONE 2024.GODINE

Služba za zaštitu i održivi razvoj

Shodno gore navedenim Zaključcima Vlade Crne Gore o aneksiranju ugovora o korišćenju/zakupu plaža i kupališta za 2024. godinu, Uslovi za organizaciju kupališta koji su izdati kao sastavni dio zaključenih Ugovora/Aneksa o korišćenju morskog dobra tokom 2019., 2020., 2021., 2022., i 2023. godine, i kod kojih nije bilo izmjena, važeći su i u 2024. godini.

Uslovi za organizaciju kupališta izdati su na osnovu Pravilnika o bližim uslovima u pogledu uređenosti i opremljenosti, vrstama i uslovima korišćenja kupališta na moru. Uz navedene uslove izdate su i skice za opremanje kupališta po vrstama sa primjerima izgleda svih propisanih informativnih tabli.

Komisije za utvrđivanje ispunjenosti uslova na kupalištima formirane od opštinskih sekretarijata nadležnih za izdavanje Odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja turističkih usluga na kupalištima, vršile su kontrole kupališta samo na osnovu podnijetog zahtjeva svakog pojedinačnog korisnika. Na osnovu pozitivnog zapisnika komisije i ostale dokumentacije, opštinski sekretarijati su izdavali Odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja turističkih usluga na kupalištima. Predstavници Javnog preduzeća su bili članovi Komisija u opštinama: Tivat, Budva i Bar, dok u opštinama Herceg Novi, Kotor i Ulcinj nijesu bili članovi komisija i nijesu učestvovali u kontroli ispunjenosti uslova na kupalištima.

Tokom sezone 2024. godine, Komisije za prijem kupališta i nadležni opštinski sekretarijati u svih šest primorskih opština su, **od ukupno 388 kupališta koja su bila u funkciji, izdali 350 Odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja turističkih usluga na kupalištima** što procentualno iznosi **90,21%** od ukupnog broja kupališta stavljenih u funkciju.

1.1. Pregled stanja na kupalištima tokom sezone po opštinama

Opština Herceg Novi

Komisija formirana od strane Sekretarijata za turizam, ekonomski razvoj i investicije, obišla je kupališta za koja su korisnici podnijeli zahtjev i izdala Odobrenja za obavljanje turističkih usluga na kupalištima za 2024. godinu za ukupno 85 kupališta, koja su ispunila propisane uslove.

Opština Kotor

Na području opštine Kotor, ukupno je 21 kupalište ispunilo uslove i dobilo neophodno Odobrenje od strane Sekretarijata za razvoj preduzetništva, komunalne poslove i saobraćaj.

Opština Tivat

Od strane Sekretarijata za privredu opštine Tivat za 27 kupališta je tokom 2024. godine izdato Odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja turističkih usluga na kupalištima.

Opština Budva

Na području opštine Budva, tokom 2024. godine izdato je 108 Odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja turističkih usluga na kupalištima od strane Sekretarijata za privredu koji vrši komisijsku kontrolu.

Opština Bar

Komisija formirana od strane Sekretarijata za privredu opštine Bar je za 54 kupališta izdala Odobrenje za obavljanje djelatnosti pružanja turističkih usluga na kupalištima, koja su tokom 2024. godine ispunila propisane uslove.

Opština Ulcinj

Za 55 kupališta na teritoriji opštine Ulcinj, Sekretarijat za privredu i ekonomski razvoj je izdao neophodna Odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja turističkih usluga na kupalištima.

1.2. Međunarodni Program Plava zastavica

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore obilježilo je početak Programa Plava zastavica u Crnoj Gori, podizanjem prve Plave zastavice u Crnoj Gori za 2024. godinu, koja je podignuta simbolično u susret Svjetskom danu okeana i mora u petak 7. juna, na kupalištima „B5” i „Bridge” na Buljaričkoj plaži. Tom prilikom su objavljeni svi dobitnici ovog ekskluzivnog svjetskog ekološkog obilježja u našoj zemlji - 39 kupališta i 1 marina.

Međunarodno priznanje Plava zastavica je ekskluzivno ekološko obilježje koje se godišnje dodjeljuje plažama i marinama čiji program promoviše visoke standarde iz četiri oblasti: kvalitet morske vode, usluga i sigurnosti na plažama, standarde iz oblasti zaštite životne sredine kao i obrazovanja i informisanja o ekološkim vrijednostima.

Ove godine Plava zastavica je dodijeljena za ukupno 39 kupališta i 1 marinu, dok je 12 sertifikata dodijeljeno za kupališta u pilot fazi Programa. Prvu Plavu zastavicu za 2024. godinu podigla je predsjednica Upravnog odbora Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, gđa Zvezdana Janović.

Plaže sa Plavom zastavicom

1. kupalište „Plavi Horizonti“, Tivat
2. kupalište „SBS“, Jaz, Budva
3. kupalište „Blue Beach“, Jaz, Budva
4. kupalište „Escallera“, Jaz, Budva
5. kupalište „S and I beach life“ Jaz, Budva
6. kupalište „Poseidon“, Jaz, Budva
7. kupalište „San Trope“, Slovenska, Budva
8. kupalište „Time out“, Slovenska, Budva
9. kupalište „Dukley beach“, Zavala, Budva
10. kupalište „Dolcevita“, Bečići, Budva
11. kupalište „Sveti Toma 2“, Bečići, Budva
12. kupalište „Sunset“, Bečići, Budva
13. kupalište „Jeff“, Bečići, Budva
14. kupalište „Samsara Deluxe“, Bečići, Budva
15. kupalište „Bella Vista“, Bečići, Budva
16. kupalište „Kamenovo beach“, Kamenovo, Budva
17. kupalište „La Suerte“, Kamenovo, Budva
18. kupalište „Galija“, Crvena glavica, Budva
19. kupalište „Pura Vida“, Drobnji pijesak, Budva
20. kupalište „Ponta“, Petrovac, Budva
21. kupalište „Lučice“, Petrovac, Budva
22. kupalište „B5“, Buljarica, Budva
23. kupalište „Bridge“, Buljarica, Budva
24. kupalište „Vela beach“, Čanj, Bar
25. kupalište „Centar“, Sutomore, Bar
26. kupalište „Hotel Korali“, Sutomore, Bar
27. kupalište „Korali 2“, Sutomore, Bar
28. kupalište „Best Sunset“, Velika pijesak, Bar
29. kupalište „Paradiso“, uvala Utjeha, Bar
30. kupalište „Evropa beach“, Velika plaža, Ulcinj
31. kupalište „Mojito“, Velika plaža, Ulcinj
32. kupalište „Hills“, Velika plaža, Ulcinj
33. kupalište „Pearl beach“, Velika plaža, Ulcinj
34. kupalište „MCM beach“, Velika plaža, Ulcinj
35. kupalište „Cabo beach“, Velika plaža, Ulcinj
36. kupalište „Copacabana“, Velika plaža, Ulcinj
37. kupalište „As Saranda“, Velika plaža, Ulcinj
38. kupalište „Havana“, Velika plaža, Ulcinj
39. kupalište „White beach“, Velika plaža, Ulcinj

Slika br 2: Podizanje Plave zastavice 2024.

Slika br.3 - Prikaz kupališta – “B5” i
“Bridge”, Buljarička plaža

Marina sa Plavom zastavicom

1. Marina Bar, Bar

Plaže u pilot fazi Programa Plave zastavice

1. kupalište „Hotel Iberostar“, Njivice, Herceg Novi

2. kupalište „Smokvica“, Risan, Kotor

3. kupalište „Hotel Chedi“, Luštica, Tivat

4. kupalište „Kalardovo“, Tivat

5. kupalište „Big Brother Beach“, Jaz, Budva

6. kupalište „Ananti“, Reževići, Budva

7. kupalište „25E“, Petrovac, Budva

8. kupalište „Nazaré Beach“, Buljarica, Budva

9. kupalište „Sunset“, Čanj, Bar

10. kupalište „Toni Grill“, Velika plaža, Ulcinj

11. kupalište „Miami“, Velika plaža, Ulcinj

12. kupalište „Barbarossa“, Velika plaža, Ulcinj

Shodno izvještaju nacionalnog operatora, Međunarodni žiri Plave zastavice se i ove godine sastao u Kopenhagenu tokom aprila, kako bi ocijenio prijave kandidata te je u 51 zemlji sjeverne hemisfere dodijelio Plavu zastavicu za ukupno 5.120 kupališta, marina i turističkih brodova u 2024. godini. Međunarodni žiri programa potvrdio je predlog naše Nacionalne komisije i na osnovu podnijetih prijava dodjelio ukupno 40 Plavih zastavica u Crnoj Gori (39 plaža i 1 marina). Svake godine, na ceremoniji podizanja prve Plave zastavice u sezoni, podsjeća se i na one korisnike plaža, koji su se posebno trudili da steknu i zadrže ovo ekološko priznanje. Do ovog sertifikata za 10 uzastopnih godina u kampanji (od 2014. do 2023.) stigla su kupališta „Time out” na Slovenskoj plaži (opština Budva) i „Toni Gril” na Velikoj plaži (opština Ulcinj). Pet uzastopnih godina u kampanji (od 2019. do 2023.) zabilježila su kupališta „Bella Vista”, Bečićka plaža i „Galijs”, Crvena glavica (opština Budva) i „Cabo beach” na Velikoj plaži (opština Ulcinj).

Skup nacionalnih operatera Plave zastavice održan je u periodu od 15. do 18. oktobra 2024. godine na Trinidadu i Tobagu. To je bila prilika da se sumiraju rezultati iz prethodne sezone i da se najave nove aktivnosti za narednu godinu. Članovi radnih grupa su predstavili dosadašnji rad na pripremi novih kriterijuma programa koji bi trebalo da stupe na snagu 2025. godine.

2. IZVJEŠTAJ O OCJENI KVALITETA VODA ZA KUPANJE NA CRNOGORSKOM PRIMORJU

U skladu sa članom 74d Zakona o vodama („Službeni list RCG“, br. 27/07 i „Službeni list CG“, br. 32/11, 48/15, 52/16 i 84/18), Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, kao pravno lice koje upravlja kupalištima, već duži niz godina prati stanje sanitarnog kvaliteta morske vode na javnim kupalištima tokom ljetnje turističke sezone. U skladu sa istim članom ovog Zakona, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja donijelo je Pravilnik kojim se propisuju način i rokovi sprovođenja odgovarajućih mjera, radi obezbjeđivanja očuvanja, zaštite i poboljšanja kvaliteta vode za kupanje („Službeni list CG“, br. 28/19).

Ovim Pravilnikom su bliže definisani rokovi izrade kalendara monitoringa, početak monitoringa, segmenti koje obuhvata monitoring voda za kupanje, način uzimanja i analize uzorka vode za kupanje, procjena kvaliteta i klasifikacija vode za kupanje, informisanje javnosti, izrada profila plaža, te mjere upravljanja kvalitetom voda u vanrednim situacijama.

Članom 67a Zakona o vodama („Službeni list RCG“, br. 27/07 i „Službeni list CG“, br.32/11, 48/15, 52/16 i 84/18), definisano je da se ispitivanje kvaliteta vode za kupanje vrši u skladu sa Programom koji donosi Ministarstvo. Na osnovu ove odredbe Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, uz prethodno mišljenje Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i Ministarstva zdravlja, donijelo je Program ispitivanja kvaliteta voda za kupanje („Službeni list Crne Gore“, broj 21/24).

Cilj ovog Programa je zaštita zdravlja kupaca i edukacija šire javnosti, upravljanje plažama u smislu očuvanja njihovih prirodnih vrijednosti i održive upotrebe, praćenje izgradnje kanizacionih sistema kao i funkcionisanje postojećih, utvrđivanje izvora zagađenja i njihove sanacije, objavljivanje rezultata kvaliteta voda mora, jezera i rijeka. Ovim Programom određene su 33 lokacije na crnogorskoj obali na kojima se prati ispitivanje kvaliteta vode za kupanje na kupalištima sa morskom vodom.

Imajući u vidu sve navedeno, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, je svojim Programom praćenja sanitarnog kvaliteta morske vode za kupanje na javnim kupalištima za sezonu 2024. godine, pored ostalih lokacija obuhvatilo i lokacije definisane Programom koje je donijelo Ministarstvo. Lokacije na kojima se vršio monitoring tokom 2024. godine su javna kupališta definisana Atlasom crnogorskih plaža i kupališta. Takođe, Programom Javnog preduzeća definisani su kalendar, dinamika, metode ispitivanja kao i način uzorkovanja morske vode.

Pravilnikom o načinu i rokovima za sprovođenje odgovarajućih mjera, radi obezbjeđivanja očuvanja, zaštite i poboljšanja kvaliteta vode za kupanje („Službeni list CG“, br. 28/19), definisano je da monitoring voda za kupanje obuhvata ocjenu kvaliteta površinskih voda za kupanje za prethodnu sezonu, kao i klasifikaciju voda za kupanje za prethodne četiri sezone kupanja.

2.1. Ocjena kvaliteta morske vode nakon sezone kupanja 2024. godine

Stanje kvaliteta morske vode na javnim kupalištima u 2024. godini praćeno je na ukupno 114 lokacija duž crnogorskog primorja i to u opštini Ulcinj na 18 lokacija, Bar 15, Budva 34, Tivat 10, Kotor 15 i Herceg Novi 22 lokacije za što je, putem javnog tendera, angažovana akreditovana laboratorija Instituta za biologiju mora iz Kotora. Prije početka kupališne sezone, utvrđena je dinamika uzorkovanja koja je podrazumijevala realizaciju analiza u petnaestodnevnom intervalima tokom ljetnje turističke sezone, tj. u periodu od juna do oktobra 2024. godine. Na lokacijama gdje je u redovnom mjerenju kvalitet bio izvan propisanih granica, vršilo se vanredno i dodatno uzorkovanje i analiza morske vode, kako bi se utvrdilo da li se radi o dugoročnom ili kratkoročnom zagađenju. O rezultatima svih analiza relevantne institucije i javnost bili su informisani putem sredstava javnog informisanja kao i putem aplikacije na internet stranici Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.

Shodno članu 7 i Prilogu 1 Pravilnika o načinu i rokovima za sprovođenje mjera obezbjeđivanja očuvanja, zaštite i poboljšanja kvaliteta vode za kupanje („Službeni list CG“, br. 28/19), pojedinačna ocjena vode za kupanje određuje se nakon svakog ispitivanja kvaliteta voda tokom sezone kupanja prema graničnim vrijednostima mikrobioloških parametara (*Esherichia coli* i *Intestinal enterococci*). Član 8 definiše da se na osnovu rezultata ocjenjivanja kvaliteta vode za kupanje, one klasifikuju kao: **odlične, dobre, zadovoljavajuće i loše**.

Pravilnik je, u članu 7 i Prilogu 2, predvidio da se ocjena kvaliteta vode za kupanje utvrđuje i nakon završetka sezone kupanja, i to na bazi vrijednosti 95-og odnosno 90-og percentila. U skladu sa propisanom metodom obrađeni su podaci za 2024. godinu, te isti ukazuju da je u toku sezone 2024. godine kvalitet morske vode za kupanje na crnogorskom primorju uglavnom bio odličnog (46,5 %) i dobrog (38,6 %) kvaliteta, dok je 3,5 % uzoraka bilo zadovoljavajućeg, a 11,4 % lošeg kvaliteta.

Opština	Odlične	Dobre	Zadovoljavajuće	Loše
Ulcinj	77,8 %	16,7 %	-	5,5 %
Bar	46,7 %	40,0 %	-	13,3 %
Budva	55,9 %	38,3 %	2,9%	2,9 %
Tivat	20,0 %	50,0 %	-	30,0%
Kotor	20,0 %	40,0 %	13,3 %	26,7 %
Herceg Novi	36,3 %	50,0 %	4,6 %	9,1 %
Crnogorsko primorje	46,5 %	38,6 %	3,5 %	11,4 %

Tabela 1 - Prikaz mikrobiološkog kvaliteta morske vode duž crnogorskog primorja u sezoni 2024.g

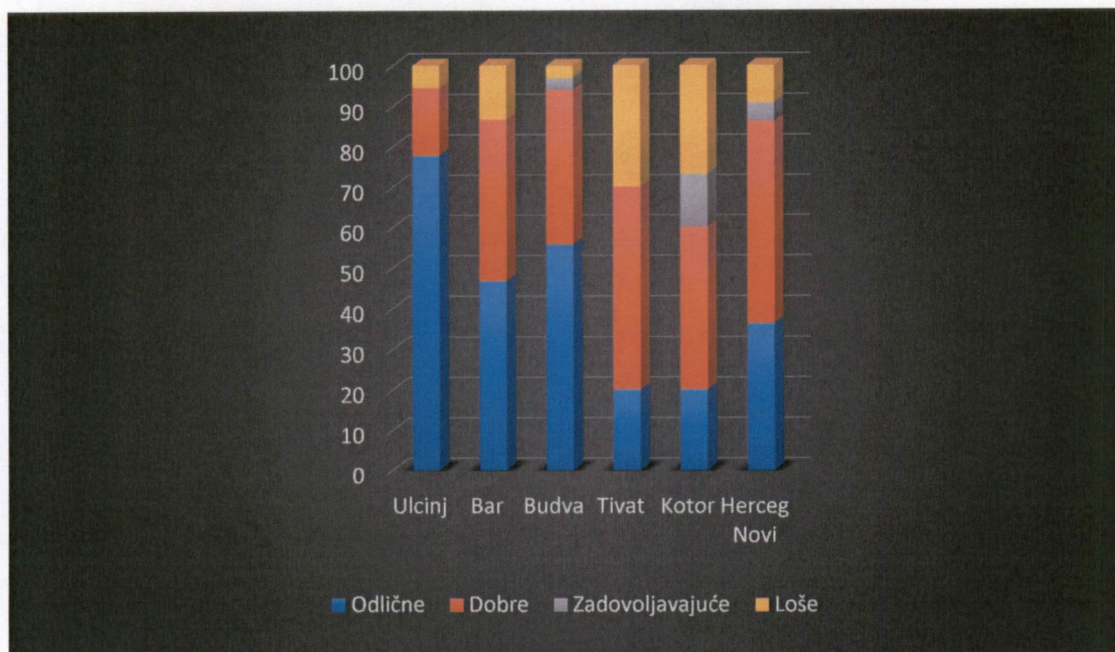

Figura 1 – Grafički prikaz mikrobiološkog kvaliteta morske vode duž crnogorskog primorja u sezoni 2024.g

2.1.1. Kvalitet morske vode na kupalištima po opštinama nakon završetka sezone kupanja

Opština Ulcinj

Od ukupno 18 lokacija u opštini Ulcinj, na kojima je praćen kvalitet vode, analize su pokazale da je na njih 14 voda bila odličnog, na 3 dobrog, a na 1 lošeg kvaliteta.

Prikazano u procentima, tokom sezone 2024. godine, u opštini Ulicnj na 77,8% ispitivanih lokacija voda je bila odličnog kvaliteta, na 16,7% lokacija dobrog, dok je na 5,5% lokacija morska voda bila lošeg kvaliteta.

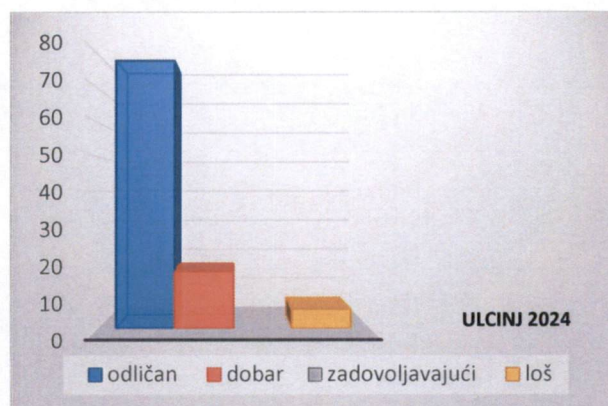

Figura 2 - Prikaz mikrobiološkog kvaliteta morske vode na javnim kupalištima u opštini Ulcinj tokom sezone 2024.g

Sezonska ocjena kvaliteta morske vode je pokazala da je morska voda na lokaciji “Mala plaža”, u sezoni 2024. godine bila lošeg kvaliteta. Tokom sezone, na ovoj lokaciji sprovedeno je ukupno 10 pojedinačnih ispitivanja morske vode i ona su pokazala ukupno 6 puta odličan kvalitet vode, 1 dobar i 3 puta zadovoljavajući (tokom jula i avgusta).

Opština Bar

Tokom kupališne sezone 2024. godine, na prostoru opštine Bar, kvalitet morske vode analiziran je na ukupno 15 lokacija. Rezultati su pokazali da je na 7 lokacija tokom perioda ispitivanja, voda bila odličnog kvaliteta, na 6 dobrog, dok je na 2 lokacije voda bila lošeg kvaliteta.

Procentualno, morska voda u opštini Bar je tokom sezone 2024. godine bila odličnog kvaliteta na 46,7%, dobrog na 40,0%, i lošeg na 13,3% ispitivanih voda za kupanje.

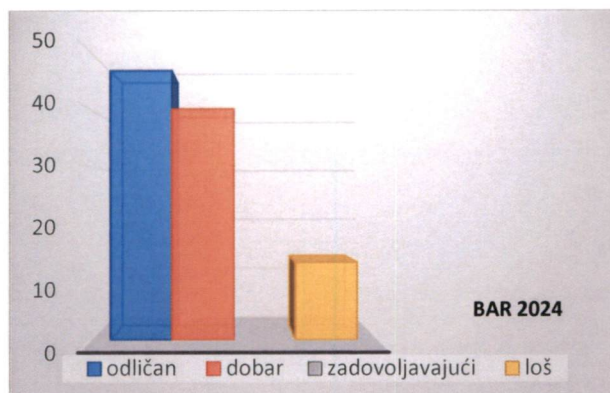

Figura 3 - Prikaz mikrobiološkog kvaliteta morske vode na javnim kupalištima u opštini Bar tokom sezone 2024.g

Analize morske vode tokom 2024. godine, na teritoriji opštine Bar, pokazale su loš mikrobiološki kvalitet na lokacijama „Topolica 01” i „Žukotrlica 03”. Na vodi za kupanje „Topolica 01” realizovano je ukupno 10 pojedinačnih analiza, koje su pokazale ukupno 4 puta odličan kvalitet, 2 puta dobar i 4 puta zadovoljavajući kvalitet morske vode. Takođe, sezonska ocjena kvaliteta morske vode na vodi za kupanje „Žukotrlica 03” ukazuje na loš kvalitet morske vode na ovoj lokaciji. Tokom sezone na vodi za kupanje „Žukotrlica 03” kvalitet vode je bio odličan 3 puta, 6 puta dobar i 1 zadovoljavajući.

Opština Budva

Na teritoriji opštine Budva, morska voda je analizirana na ukupno 34 lokacije. Sezonska ocjena kvaliteta morske vode je pokazala da je tokom sezone 2024. godine, ona bila odličnog kvaliteta na 19 ispitivanih lokacija, dobrog na 13, zadovoljavajućeg na 1 i lošeg na takođe 1 vodi za kupanje.

Prikazano u procentima, tokom sezone 2024. godine, odličan kvalitet morske vode bio je na 55,9% ispitivanih lokacija, 38,3% dobar kvalitet, 2,9% zadovoljavajući, te takođe 2,9% loš kvalitet.

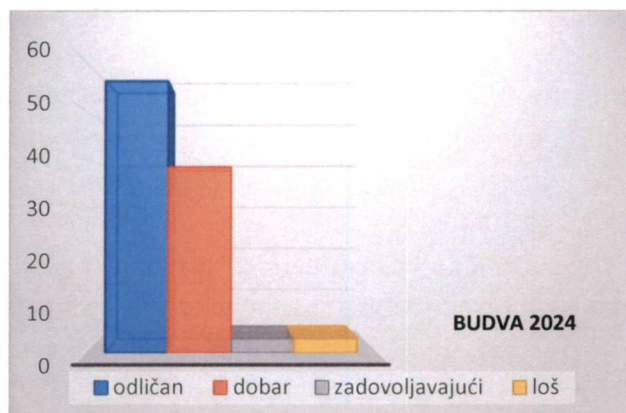

Figura 4 – Prikaz mikrobiološkog kvaliteta morske vode na javnim kupalištima u opštini Budva tokom sezone 2024.g

Tokom sezone 2024. godine, loš kvalitet morske vode bio je na vodi za kupanje "Slovenska plaža 03". Nakon dobijanja podataka o lošem kvalitetu morske vode na lokaciji "Slovenska plaža 03" početkom jula 2024. godine, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je o istom obavijestilo nadležne državne i lokalne institucije, te je nakon toga Uprava za inspekcijske poslove (Inspektor za vode) donijela rješenje o zabrani kupanja na ovoj lokaciji do dobijanja povoljnih rezultata. Zabrana kupanja na predmetnoj lokaciji trajala je do sredine jula. Na osnovu prijave Javnog preduzeća, Komunalna inspekcija opštine Budva izašla je na teren i preduzela aktivnosti iz svoje nadležnosti. O lošem kvalitetu vode obaviješteni su građani i turisti putem TV i radio stanica, društvenih mreža, te portala i web stranica Javnog preduzeća.

Opština Tivat

U opštini Tivat od ukupno 10 ispitivanih lokacija, na njih 2 je mikrobiološki kvalitet vode bio odličan, na 5 lokacija morska voda je bila dobrog kvaliteta, dok je na 3 lokacije voda bila lošeg kvaliteta tokom sezone 2024. godine.

U procentima, kvalitet morske vode za kupanje i rekreaciju na području opštine Tivat, je tokom sezone 2024. godine, bio odličan na 20,0% voda za kupanje, dobar na 50,0%, a loš na 30,0% ispitivanih voda za kupanje.

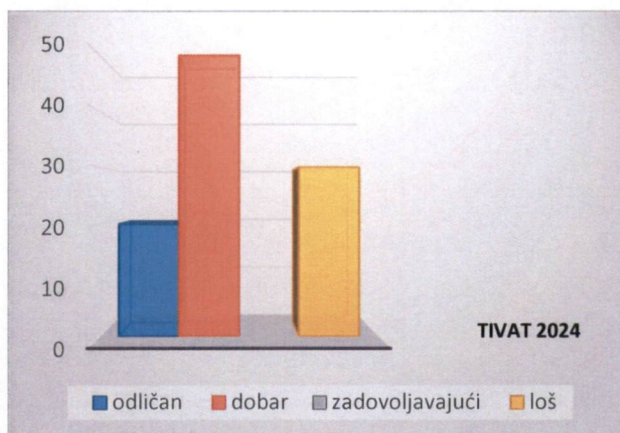

Figura 5 - Prikaz mikrobiološkog kvaliteta morske vode na javnim kupalištima u opštini Tivat tokom sezone 2024.g

Sezonska ocjena podataka sa područja opštine Tivat, pokazala je da loš mikrobiološki kvalitet imaju tri vode za kupanje: „Krašići 01”, „Uvala Pržno 01” i „Donja Lastva 01”. Tokom sezone 2024.godine, na lokaciji „Krašići 01” realizovano je ukupno 10 pojedinačnih analiza, koje su pokazale ukupno 3 puta odličan kvalitet, 4 puta dobar i 3 puta zadovoljavajući kvalitet morske vode. Ocjena kvaliteta morske vode na vodi za kupanje „Uvala Pržno 01” pokazuje loš kvalitet. Tokom sezone na ovoj lokaciji kvalitet vode je bio loš sredinom avgusta. Javno preduzeće je o istom obavijestilo nadležne državne i lokalne institucije, te je nakon toga Inspektor za vode donio rješenje o zabrani kupanja na ovoj lokaciji do dobijanja povoljnih rezultata. Zabrana kupanja na predmetnoj lokaciji trajala je do kraja mjeseca. Kada je u pitanju lokacija „Donja Lastva 01”, tokom sezone rađeno je ukupno 10 pojedinačnih analiza koje su pokazale 5 puta odličan kvalitet morske vode, 2 puta dobar i 3 puta zadovoljavajući kvalitet morske vode.

Opština Kotor

Od ukupno 15 lokacija na kojima je praćen kvalitet morske vode u opštini Kotor tokom 2024. godine, odličan kvalitet tokom sezone zabilježen je na 3 lokacije, a dobar na 6 lokacija, zadovoljavajući na 2, te loš na preostale 4 lokacije.

Ukoliko ovakve podatke prikažemo u procentima, u Kotoru je morska voda na 20,0% lokacija bila odličnog kvaliteta, na 40,0% lokacija dobrog, na 13,3% lokacija zadovoljavajućeg i na 26,7% lokacija lošeg kvaliteta.

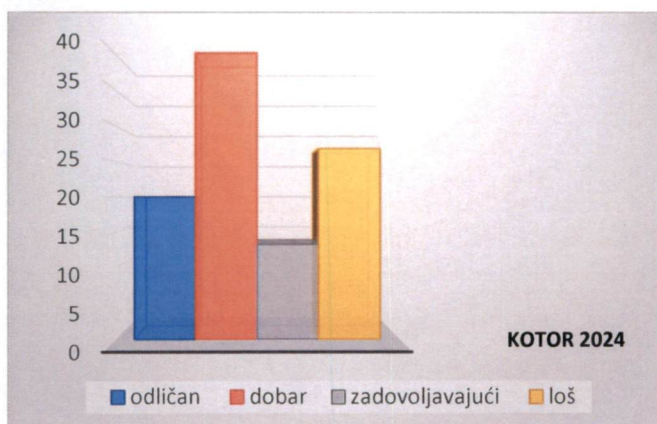

Figura 6 - Prikaz mikrobiološkog kvaliteta morske vode na javnim kupalištima u opštini Tivat tokom sezone 2024.g

Analiza podataka dobijenih tokom sezone 2024. godine, na području opštine Kotor, pokazala je loš mikrobiološki kvalitet vode na lokacijama: „Žuta plaža 01”, „Markov rt”, „Morin” i „Dobrota 04”. Tokom sezone, na lokaciji „Žuta plaža 01” realizovano je ukupno 10 pojedinačnih analiza, koje su pokazale jednom odličan kvalitet vode, ukupno 5 puta dobar, 3 puta zadovoljavajući i 1 loš kvalitet morske vode. Loš kvalitet morske vode na ovoj lokaciji je bio sredinom avgusta. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je o istom obavijestilo nadležne državne i lokalne inspeksijske organe, nakon čega je Inspektor za vode donio rješenje o zabrani kupanja na datoj lokaciji sve do dobijanja povoljnih rezultata. Zabrana kupanja na ovoj lokaciji bila je do naredne redovne analize kvaliteta morske vode. Na lokaciji „Markov rt” realizovano je takođe 10 petnaestodnevni analiza koje su pokazale 5 puta odličan kvalitet vode, 1 dobar i 4 puta zadovoljavajući kvalitet vode. Kada je u pitanju lokacija „Morin”, kvalitet morske vode je bio 4 puta odličan, 3 puta dobar i 3 puta zadovoljavajući. Na vodi za kupanje „Dobrota 04”, morska voda je bila odličnog kvaliteta ukupno 3 puta, dobrog 5 puta, a zadovoljavajućeg 2 puta.

Opština Herceg Novi

U opštini Herceg Novi od ukupno 22 lokacije na kojima je praćen kvalitet morske vode, sezonska ocjena kvaliteta vode je pokazala da je na njih 8 ona bila odličnog kvaliteta, na 11 dobrog, na 1 lokaciji zadovoljavajućeg, a na 2 lokacije lošeg kvaliteta.

Procentualno, tokom kupališne sezone 2024. godine, na području opštine Herceg Novi imali smo 36,6% lokacija sa odličnim, 50,0% sa dobrim, te 4,6% sa zadovoljavajućim kvalitetom morske vode. Loš kvalitet morske vode bio je na 9,1% ispitivanih voda za kupanje.

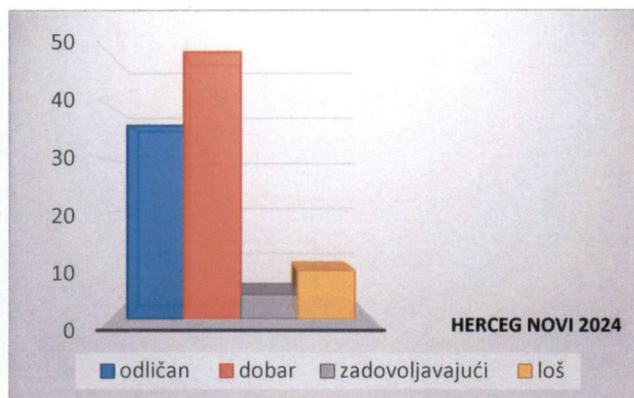
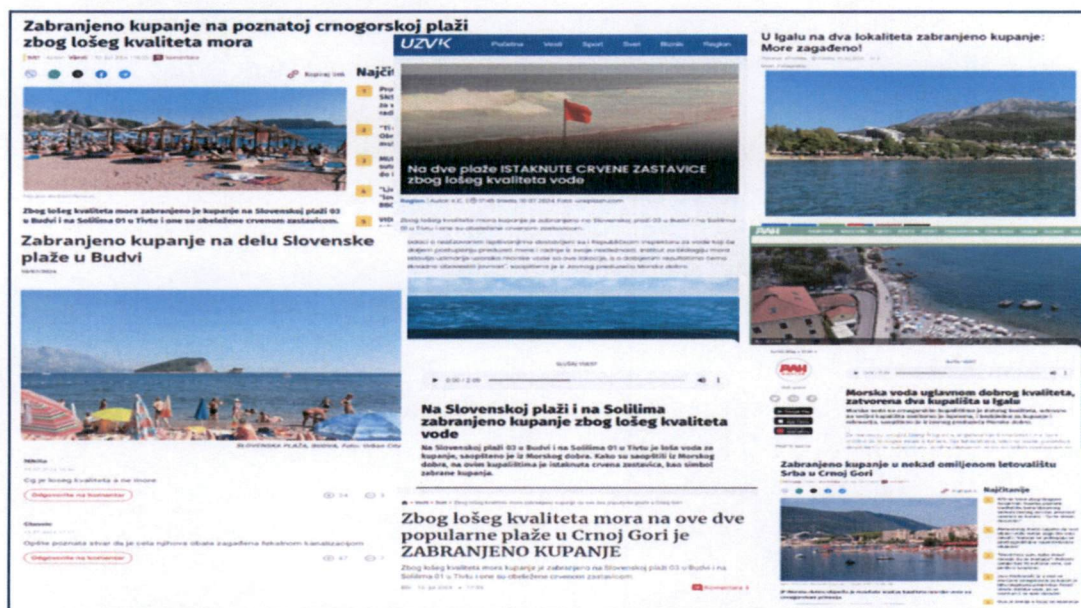

Figura 7 – Prikaz mikrobiološkog kvaliteta morske vode na javnim kupalištima u opštini Herceg Novi tokom sezone 2024.g. Analize su pokazale da je kvalitet morske vode tokom kupališne sezone 2024. godine u opštini Herceg Novi, bio loš na lokacijama „Topla 01” i „Igalo 02”. Prilikom realizacije redovnog programa, kvalitet morske vode na lokaciji „Topla 01” bio je odličan 2 puta, dobar 4 puta i zadovoljavajući takođe 4 puta. Kada je u pitanju lokacija „Igalo 02” morska voda je bila odličnog kvaliteta ukupno 6 puta, dobrog 2 puta, zadovoljavajućeg jednom, te jednom lošeg kvaliteta. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je podatke o lošem kvalitetu morske vode prosljedilo nadležnim opštinskim i republičkim organima koji su u okviru svoje nadležnosti preduzeli određena postupanja. Loš kvalitet vode zabilježen je početkom juna, i trajao je do prve naredne redovne analize morske vode sa ove lokacije. Javnost je putem TV i radio medija, web sajta i društvenih mreža Javnog preduzeća obaviještena o zabrani kupanja na datoj lokaciji.

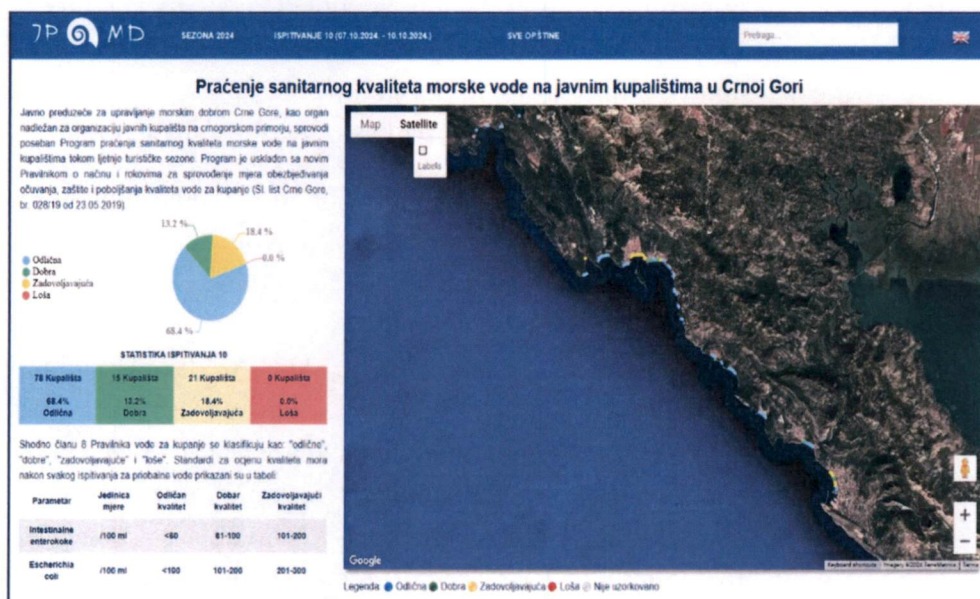
Svi podaci o kvalitetu morske vode, kao i informacije o zabrani kupanja na određenim kupalištima, prosljeđene su medijima koji su izvještavali javnost o tome. Na Slici br. 4, dat je prikaz nekih od novinskih saopštenja koja su tokom sezone bila plasirana javnosti.

Slika br. 4 - Prikaz medijskih saopštenja o lošem kvalitetu morske vode tokom 2024.godine

2.1.2. Web prezentacije kvaliteta morske vode

Radi kvalitetnije prezentacije i dostupnosti podataka o kvalitetu morske vode građanima i turistima, Javno preduzeće već devetu godinu za redom koristi posebnu aplikaciju na svojoj Internet stranici www.morskodobro.me. Ova aplikacija, kroz prikazivanje podataka simbolima na mapi, omogućila je jednostavniju i bržu prezentaciju podataka o kvalitetu morske vode na kupalištima u Crnoj Gori. Korisniku je omogućeno da odabere pojedinačno ispitivanje, opštinu i kupalište za čije podatke je zainteresovan, te da pristupi istoriji podataka za svako pojedinačno kupalište. Aplikacija se sastoji od tabelarnog prikaza podataka i pratećih informacija (fizičko-hemijski parametri, informacije o meteo uslovima i sl.), kao i važećim zakonskim aktima koji se tiču praćenja sanitarnog kvaliteta morske vode na javnim kupalištima.

Slika br. 5 – Prikaz aplikacije o mikrobiološkom kvalitetu morske vode u Crnoj Gori

Tokom sezone 2024. godine zabilježena je velika posjećenost aplikaciji, što ukazuje na veliko interesovanje građana i turista o kvalitetu morske vode tokom sezone, te sve većoj popularnosti ove aplikacije. Najveći broj posjeta bio je iz Crne Gore, dok veliki broj posjeta bilježimo i iz regiona: Srbije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Albanije, ali i iz drugih zemalja kao što su Rusija, Sjedinjene Američke Države, Francuska, Holandija i Njemačka. Ove godine, kao i prethodnih, zabilježen je značajan porast broja novih posjetilaca, te su od ukupnog broja posjeta čak oko 92,0% bili novi posjetioci aplikacije, dok je oko 8,0% posjetilaca koji redovno prate objavljene podatke o kvalitetu morske vode za kupanje i rekreaciju.

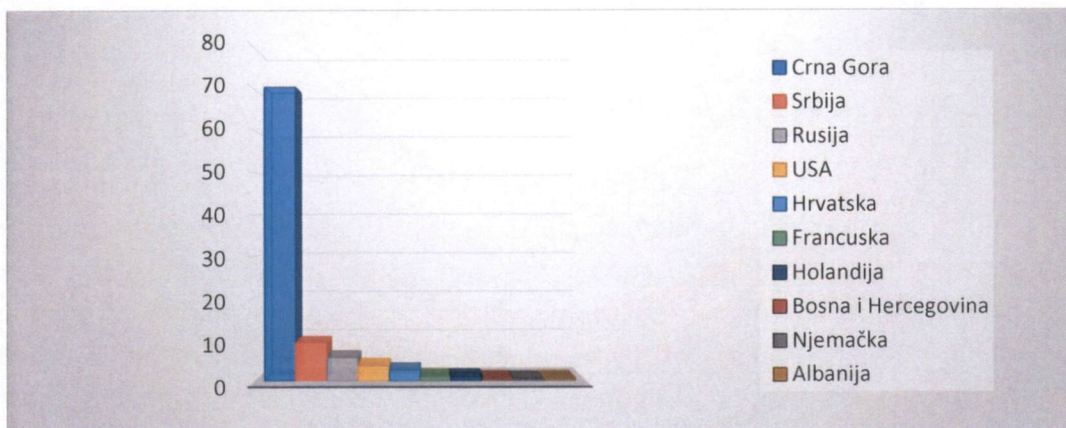

Figura 8 – Prikaz posjeta aplikaciji o mikrobiološkom kvalitetu morske vode tokom sezone 2024. godine, po zemljama (procentualno)

2.2. Zaključak

Na osnovu kontinuiranog praćenja mikrobiološkog kvaliteta morske vode na vodama za kupanje duž crnogorskog primorja, tokom sezone 2024. godine, može se zaključiti da je isti uglavnom odličnog i dobrog kvaliteta. U poređenju sa prethodnim godinama, godišnja ocjena je pokazala veći procenat voda za kupanje koje imaju loš kvalitet, nego što je to bio slučaj ranije.

Predmetna analiza je pokazala da su lokacije sa lošom godišnjom ocjenom uglavnom lokacije koje su tokom sezone 2024. godine imale nestabilan kvalitet pojedinačnih uzoraka, sa većim brojem uzoraka koji su bili zadovoljavajućeg kvaliteta. Najveći broj voda za kupanje sa lošim kvalitetom imamo u opštini Kotor, četiri lokacije i u opštini Tivat, tri lokacije. U opštinama Herceg Novi i Bar voda je bila lošeg kvaliteta na po 2 lokacije, dok u Budvi i Ulcinju imamo loš kvalitet morske vode na 1 vodi za kupanje. Ove lokacije su uglavnom pod izrazitim antropogenim uticajem, i to pretežno sa kopna. Imajući u vidu ovu pretpostavku, a nakon ocjene pojedinačnog uzorka, obavještenja o stanju na terenu, kao i informacije o lošem kvalitetu morske vode za kupanje, su upućivana nadležnim inspeksijskim organima – Uprava za inspeksijske poslove (Inspektor za vode) i Komunalna policija/inspekcija, koji su dalje na terenu preduzimali korake iz svoje nadležnosti.

Kada govorimo o vodama za kupanje koje se nalaze u okviru propisanih graničnih vrijednosti za oba mikrobiološka parametra, trebamo istaći da je najbolji kvalitet bio u opštini Ulcinj i opštini Budva, u kojima imamo veliki procenat voda za kupanje sa odličnim kvalitetom.

Imajući u vidu da su analize morske vode pokazale veći procenat voda za kupanje sa lošim kvalitetom nego prethodnih godina, te česte oscilacije u samom kvalitetu na značajnom broju voda za kupanje, od posebnog je značaja nastaviti sa Praćenjem kvaliteta morske vode na vodama za kupanje i u narednom periodu.

Podaci o kvalitetu voda za kupanje ključan su segment u izradi profila plaža, koji se izrađuju u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima za sprovođenje odgovarajućih mjera, radi obezbjeđivanja očuvanja, zaštite i poboljšanja kvaliteta vode za kupanje („Službeni list CG“, br. 28/19).

3. MEĐUNARODNA SARADNJA I PROJEKTI

Kada je u pitanju međunarodna saradnja, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore učestvuje u raznim projektima, kao projektni partner i kao pridruženi partner, a sve u cilju uspostavljanja saradnje i razmjene iskustva sa raznim institucijama i organizacijama iz drugih zemalja.

U cilju ostvarivanja što bolje međunarodne saradnje, kao član MedPAN organizacije, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je tokom 2024. godine nastavilo održavanje komunikacije sa predstavnicima MedPAN-a i aktivno učestvovalo na raznim sastancima, radionicama i obukama koje su bile organizovane tokom 2024. godine. Pored toga, takođe je učestvovalo na sastancima i info danima koji su bili organizovani u cilju predstavljanja Programa Evropske unije za finansiranje novih projekata u oblasti zaštite životne sredine i održivog turizma u zaštićenim područjima.

Sa aspekta međunarodne saradnje, posebno treba istaći saradnju sa Udruženjem za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja (MedFund), oko sprovođenja aktivnosti planiranih kroz Ugovore o grantu za morska zaštićena područja - Parkove prirode „Platamuni“, „Katič“ i „Stari Ulcinj“.

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je, kao projektni partner, tokom 2024. godine sprovodilo i učestvovalo u raznim aktivnostima usmjerenim na zaštićena područja, koje se finansiraju iz međunarodnih fondova i to kroz:

- **Ugovor o grantu za Park prirode „Platamuni“**, koji je potpisan u maju 2023. godine sa Udruženjem za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja - MedFund-om, u okviru projekta „Built back a blue and stronger Mediterranean“. Projekat će biti realizovan u periodu od 2023-2027. godine.
- **Ugovor o grantu za Park prirode „Katič“**, koji je potpisan u maju 2023. godine sa Udruženjem za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja - MedFund-om, u okviru projekta „Built back a blue and stronger Mediterranean“. Projekat će biti realizovan u periodu od 2023-2027. godine.
- **Ugovor o grantu za Park prirode „Stari Ulcinj“**, koji je potpisan u aprilu 2024. godine sa Udruženjem za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja - MedFund-om, u okviru projekta „Built back a blue and stronger Mediterranean“. Projekat će biti realizovan u periodu od 2024-2028. godine.
- **Projekat „RESCOM - Strengthening the resilience of ecosystems in the Mediterranean (Jačanje otpornosti ekosistema na Mediteranu)“** koji sprovodi Mediteranski konzorcijum za biodiverzitet u saradnji sa Francuskom obalnom agencijom „Conservatoire du littoral“ i Istraživačkim institutom za očuvanje mediteranskih močvara „Tour du Valat“ iz Francuske. Projekat je podržan od strane Francuskog Globalnog

Fonda za Životnu Sredinu (French Global Environment Facility - FFEM) i Fondacije MAVa i trajanje 4 godine odnosno do 2026. godine.

- **Projekat „BLUE4ALL“ Horizon Europe Mission Ocean** koji je usmjeren na rešavanje izazova očuvanja i obnove mora u Evropi. Projekat je počeo sa realizacijom u januaru 2023. i traje do decembra 2026. godine. Morska zaštićena područja u Crnoj Gori – parkovi prirode „Plamuni“, „Katič“ i „Stari Ulcinj“ će biti pilot područja, u kojima će biti testirani alati koji će biti kreirani za očuvanje i obnavljanje morske sredine.

Takođe, tokom 2024. godine nastavljena je komunikacija sa projektnim partnerima i sprovedene su razne aktivnosti u okviru međunarodnih projekata, u kojima Javno preduzeće učestvuje kao pridruženi partner:

- Projekat Interreg Euro-MED **“Community4Nature”** koji je usmjeren na zaštitu, obnavljanje i valorizovanje životne sredine i prirodnog nasleđa,
- Projekat **„MEDiverSEAty“**. In quest of the human dimensions of MEDiterranean Marine Biodiversity - U potrazi za ljudskim dimenzijama mediteranskog morskog biodiverziteta“ HORIZON-MSCA-2022-DN-01.

Pored navedenih aktivnosti u oblasti međunarodne saradnje i projekata, Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je tokom 2024. godine odobren i projekat **„GREENPULSE“** u okviru Programa Interreg IPA CBC Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora 2021-2027. godine koji bi trebao da počne sa realizacijom krajem 2024. godine.

Uspostavljanje međunarodne saradnje i sprovođenje međunarodnih projekata omogućava Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore da unapređuje postojeće kapacitete, obezbjeđuje finansijsku podršku, edukuje kadrove, unapređuje edukativne aktivnosti u zaštićenim područjima, podiže svijest o značaju očuvanja ovih područja, poboljšava zaštitu a sve u cilju efikasnijeg upravljanja zaštićenim područjima u zoni morskog dobra.

4. ZAŠTIĆENA PODRUČJA U ZONI MORSKOG DOBRA

Zakonom o zaštiti prirode („Sl. list CG“, br. 54/16, 18/19, 84/24) propisano je da zaštićenim prirodnim dobrima koja se nalaze na području morskog dobra upravlja pravno lice nadležno za upravljanje morskim dobrom. Trenutno, u zoni morskog dobra se nalazi 26 zaštićenih područja, i to: 20 plaža u kategoriji spomenik prirode koje su zaštićene 1968. godine, posebni rezervat prirode „Tivatska solila“ zaštićen 2008. godine, 3 područja u moru: park prirode „Plamuni“, park prirode „Katič“ i park prirode „Stari Ulcinj“, zaštićena 2021. godine, te zaštićena područja „Sopot“ i „Dražin vrt“ koja su tokom 2024. godine dobila status spomenika prirode.

U cilju zaštite i očuvanja ovih područja, Javno preduzeće oformilo je Službu zaštite, koju čine čuvari prirodnog dobra – zaštitari. U periodu od 01.05.2024. do 30.09.2024. godine sačinjeno je i obrađeno ukupno **116 Izvještaja sa terena i 8 Službenih zabilješki** koje se odnose na kontrolu prirodnih dobara. Tokom ovog perioda Javnom preduzeću upućena je 1 prijava od strane građana, koja se odnosila na nelegalnu gradnju unutar zaštićenog područja.

Za sve uočene nepravilnosti u zoni morskog dobra, nadležnim inspekcijskim organima upućivane su inicijative / zahtjevi za vršenje inspekcijskog nadzora na dalje postupanje i to **3 koje su se odnosile na Park prirode „Katič”**.

Važno je naglasiti da Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom ima odličnu saradnju i veliku podršku Uprave pomorske sigurnosti i upravljanja lukama u dijelu zaštite i kontrole morskih zaštićenih područja, o čemu svjedoče zajedničke kontrole te svakodnevne prijave sa terena.

U narednoj tabeli prikazan je broj sačinjenih izvještaja o obilasku terena, broj službenih zabilješki po zaštićenom području, kao i broj zahtjeva za postupanje koje je Javno preduzeće uputilo nadležnim inspekcijskim organima.

Zaštićena područja	Broj izvještaja o obilasku terena	Broj službenih zabilješki	Broj zahtjeva za postupanje
Park prirode „Platamuni“	13	/	/
Park prirode „Katič“	52	2	3
Park prirode „Stari Ulcinj“	32	1	/
Posebni rezervat prirode „Tivatska solila“	8	2	/
Područja pod preventivnom zaštitom „Sopot” i „Dražin vrt”	2	/	/
Spomenici prirode „Sopot” i „Dražin vrt”	9	3	/
UKUPNO	116	8	3

Tabela br. 2 - Broj izvještaja o obilasku terena, službenih zabilješki i podnijetih zahtjeva za postupanje

AKTIVNOSTI NA PRIPREMI LJETNJE TURISTIČKE SEZONE 2024.GODINE

Služba za kontrolu morskog dobra

Sprovođenjem redovnih aktivnosti, Služba za kontrolu morskog dobra je, u periodu pripreme i tokom turističke sezone 2024. godine, sprovela kontinuiran nadzor nad stanjem prostora u zoni morskog dobra i kontakt zonama. Redovne aktivnosti obuhvatile su kontrolu legalne i nelegalne gradnje, kao i kontrolu lokacija predviđenih za kupališta i postavljanje privremenih objekata, čime je osigurano održavanje kvaliteta i bezbjednosti ovih područja.

U cilju bolje organizovanosti prostora u zoni morskog dobra, službenici Službe za kontrolu, pored redovnih, obavljaju i vanredne kontrole, u popodnevnim, a posebno u večernjim satima, zatim tokom vikenda i u vrijeme državnih praznika. Pojačane kontrole u urbanim zonama su ustaljene u vrijeme organizovanja festivala i manifestacija u svim primorskim opštinama.

Važno je naglasiti da Služba za kontrolu morskog dobra svakodnevno postupaju po žalbama građana i turista, upućenih direktno na e-mail adresu ove službe ili na zvaničnu e-mail adresu Javnog preduzeća. Služba za kontrolu, u skladu sa svojim nadležnostima postupaju po žalbi, te mail-om obavještava zainteresovane stranke o preduzetim mjerama i radnjama u smislu otklanjanja nepravilnosti.

Služba za kontrolu morskog dobra postupaju i po prijavama mjesnih zajednica, po prijavama sa platforme Sistem 48, kao i reagovanje po prijavama nadležnih lokalnih institucija i inspekcija koje pristižu tokom cijele godine.

Stanje o kontroli prostora konstatuje se u službenim zabilješkama i zapisnicima o kontroli kupališta. U izvještajnom periodu sačinjeno je ukupno **1.684 službene zabilješke i 677 zapisnika o kontroli kupališta**, što ukupno čini **2.361 obavljenju kontrolu prostora u zoni morskog dobra**.

Upoređujući podatke iz izvještaja za 2023. godinu, uočava se značajno povećanje u broju izvršenih kontrola u **2024. godini, dakle, za 325 kontrola više**. Ovaj rast ukazuje na pojačanu aktivnost službenika i njihovu posvećenost sprovođenju nadzora. Povećanje broja kontrola može sugerisati povećanu svijest o važnosti nadzora u očuvanju reda na terenu.

Kroz dalju analizu ovih podataka, može se identifikovati trend rasta u efikasnosti i obimu aktivnosti, što je ključno za postizanje boljih rezultata u očuvanju i zaštiti morskog dobra.

Sve konstatovane nepravilnosti su dokumentovane, te su odmah upućene nadležnim inspekcijskim organima putem inicijativa i zahtjeva, s ciljem sprovođenja inspekcijskog nadzora i dalje primjene adekvatnih postupaka. Sve ove aktivnosti imaju za svrhu dovođenje prostora u zoni morskog dobra u potpuno uređeno stanje, što se uklapa u opredjeljenje za očuvanje kvaliteta i održivosti morskog dobra.

Na zahtjev Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore dostavilo je Plan pripreme i praćenja ljetnje turističke sezone za 2024. godinu, redovno izvještavajući o realizaciji navedenog plana. U pojedinim primorskim opštinama, formirana su koordinaciona tijela za pripremu i praćenje turističke sezone na lokalnom nivou, u kojima su učestvovali predstavnici Javnog preduzeća. Na sastancima

navedenih tijela, predstavnici Javnog preduzeća su dostavljali informacije o sprovođenju aktivnosti i u saradnji sa članovima navedenog tijela reagovali u akcidentnim slučajevima.

U cilju pripreme turističke sezone, sa posebnom pažnjom kontrolisana je građevinska aktivnost, odnosno gradnja sa i bez odobrenja. Takođe, pažljivo se vodilo računa o komunalnom uređenju prostora, identifikaciji oštećenja, kao i nadgledanju aktivnosti na sanaciji istih.

Služba za kontrolu morskog dobra je konstantno pratila kvalitet poslova izvršenih od strane privrednih subjekata sa kojima Javno preduzeće ima zaključene ugovore o komunalnom održavanju u zoni morskog dobra. Ugovori precizno definišu obaveze održavanja čistoće, održavanja i zaštite vegetacije, uređenje i održavanje parkova, javnih i površina za rekreaciju, održavanje i rekonstrukciju javne rasvjete, kao i održavanje i regulisanje bujičnih tokova u zoni morskog dobra. Nadgledanje navedenih aktivnosti vršeno je u skladu sa ugovorenim obavezama, uz punu saradnju ugovornih strana u cilju efikasnog otklanjanja svih nepravilnosti.

ZAHTJEVI ZA VRŠENJE INSPEKCIJSKOG NADZORA

U izvještajnom periodu, upućeno je ukupno **436 zahtjeva za vršenje inspeksijskog nadzora**, dok su pojedine nepravilnosti, nakon usmene opomene, otklanjane u zadatom roku.

Važno je naglasiti da je u 2024.godini, određeni broj konstatovanih nepravilnosti rješavan u saradnji sa lokalnim inspeksijskim organima na licu mjesta, dok je za određeni broj zatečenih nepravilnosti započet postupak inspeksijskog nadzora takođe na licu mjesta. Za ovakva postupanja nije bilo potrebe upućivati pisane zahtjeve za vršenje inspeksijske kontrole.

U tabeli 1 prikazan je broj upućenih zahtjeva za vršenje inspeksijskog nadzora klasifikovan prema strukturi nepravilnosti po opštinama.

Tabela 1: Broj zahtjeva za vršenje inspeksijskog nadzora prema strukturi nepravilnosti po opštinama

Opština	Nepravilnosti u radu kupališta	Privremeni objekti koji nisu u skladu sa UTU	Gradnja bez odobrenja/nasipanje u more	Postavljanje sadržaja bez odobrenja	Ukupno
Herceg Novi	35	17	7	39	98
Kotor	9	16	4	20	49
Tivat	18	1	3	4	26
Budva	46	10	10	32	98
Bar	7	17	29	37	90
Ulcinj	20	7	13	35	75
Ukupno	135	68	66	167	436

Tokom izvještajnog perioda, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore uputilo je ukupno 436 zahtjeva za vršenje inspekcijskog nadzora. Od ukupnog broja upućenih zahtjeva, najveći broj se odnosi na opštine Herceg Novi i Budva sa po 98 zahtjeva za kontrolu nepravilnosti u zoni morskog dobra, slijedi opština Bar 90 zahtjeva, opština Ulcinj 75 zahtjeva i opština Kotor sa 49 zahtjeva. Najmanji broj nepravilnosti konstatovan je na području opštine Tivat, gdje je upućeno 26 zahtjeva za vršenje inspekcijskog nadzora u vezi sa konstatovanim nepravilnostima.

Kada je u pitanju struktura nepravilnosti u izvještajnom periodu, od ukupno 436 zahtjeva za vršenje inspekcijskog nadzora, 135 se odnosilo na nepravilnosti u radu kupališta, 68 na nepoštovanje urbanističko-tehničkih uslova za postavljanje privremenih objekata, 66 zahtjeva upućeno je inspekcijskim organima za gradnju bez odobrenja i nasipanje u more, dok se 167 zahtjeva odnosilo na nepravilnosti u dijelu postavljanje sadržaja bez odobrenja.

U grafikonu 1 prikazani su podaci o upućenim zahtjevima za vršenje inspekcijske kontrole prema strukturi nepravilnosti.

Grafikon 1: Zahtjevi za vršenje inspekcijskog nadzora po strukturi nepravilnosti

Prikazom grafikona 1, dati su podaci o strukturi zahtjeva za vršenje inspekcijske kontrole baziranih prema različitim nepravilnostima. Od ukupno 436 zahtjeva za inspekcijski nadzor, najveći broj, **167 zahtjeva, odnosi se na postavljanje sadržaja bez odobrenja.**

Analiziramo redom, na prvom stubiću grafikona 1, prikazan je broj zahtjeva za vršenje inspekcijskog nadzora zbog nepoštovanja propisanih uslova za organizaciju kupališta. Tako je **135 zahtjeva** upućeno Upravi za inspekcijske poslove - Odsjek za turističku inspekciju. U skladu sa članom 121 Zakona o turizmu i ugostiteljstvu Crne Gore, u vršenju inspekcijskog nadzora turistički inspektor ima ovlašćenje da provjerava/kontroliše ispunjenost propisanih uslova za obavljanje turističke djelatnosti - turističke usluge na kupalištima (čl. 46-49), odnosno ispunjenosti propisanih uslova za obavljanje turističke usluge na kupalištima. Takođe, član 46 stav 5 istog zakona definiše obavezu ispunjavanja uslova u pogledu uređenosti i opremljenosti kupališta na moru, rijekama i jezerima na kojima se pružaju turističke usluge.

Daljom analizom grafikona 1, na drugom stubiću prikazan je broj od **68 upućenih zahtjeva za inspekcijski nadzor, koji se odnose na nepoštovanje urbanističko-tehničkih uslova za postavljanje privremenih objekata**. Uvažavajući odredbu člana 197 stav 2 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, koji propisuje komunalnom inspektoru nadzor nad objektima iz člana 115 i 120 navedenog zakona, inicijative za vršenje inspekcijskog nadzora upućene su nadležnim lokalnim inspekcijskim službama.

Za nelegalne aktivnosti, gradnju bez odobrenja i nasipanje u more, upućeno je **66 zahtjeva za vršenje inspekcijskog nadzora**. Uočene nepravilnosti kod kontrole gradnje sa i bez odobrenja, konstatovane su službenim zabilješkama na osnovu kojih su upućene inicijative za vršenje inspekcijskog nadzora Ministarstvu prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine - Direktoratu za inspekcijski nadzor. Kada je u pitanju nelegalno nasipanje u more, uporedbom podataka iz prethodnih godina, može se zaključiti da su ove aktivnosti znatno manje izražene u 2024.godini. Sporadični slučajevi uglavnom su uočeni na području opštine Herceg Novi. Pored bespravnog nasipanja mora, Upravi za inspekcijske poslove Crne Gore, upućen je značajan broj zahtjeva za vršenje inspekcijske kontrole zbog izlivanja otpadnih voda i zamućenja u moru.

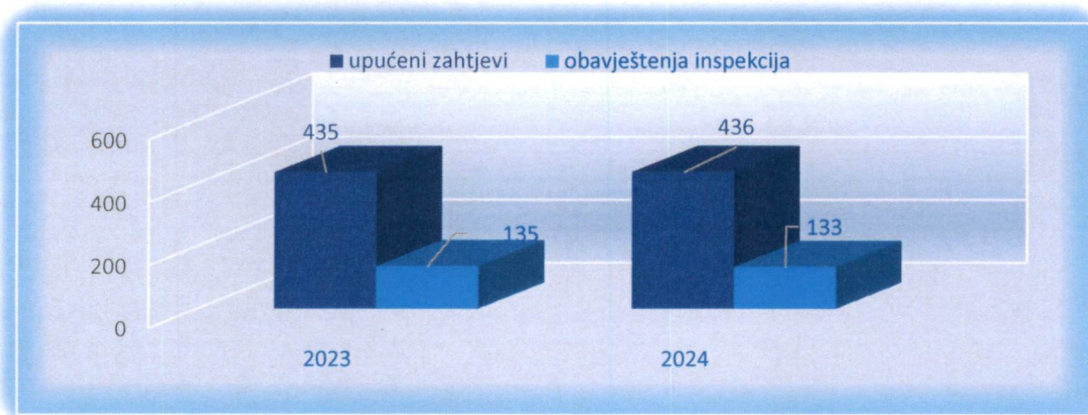
Na kraju, četvrti stubić grafikona 1 prikazuje da je upućeno **167 zahtjeva za sprovođenje inspekcijskog nadzora zbog uočenih nepravilnosti u dijelu postavljanja sadržaja koji nije planiran važećom planskom dokumentacijom u zoni morskog dobra**.

Kada se analizira kontrola u oblasti pomorstva, važno je napomenuti da se dinamičan razvoj nautičkog turizma na crnogorskom primorju odražava kroz sve učestaliju pomorsku aktivnost duž obale, što rezultira značajnim brojem bespravno postavljenih plutajućih pontona, sidrišta i vezova za vezivanje plovila u akvatorijumu, posebno u Bokokotorskom zalivu. Sve identifikovane nepravilnosti uočene na terenu, prosljeđene su putem inicijativa za sprovođenje inspekcijskog nadzora relevantnim institucijama, uključujući Ministarstvo pomorstva, Upravu pomorske sigurnosti i upravljanje lukama, nadležne Lučke kapetanije, kao i lokalnim inspekcijskim organima, a sve u cilju daljeg postupanja.

OBAVJEŠTENJA INSPEKCIJSKIH ORGANA

U ovom poglavlju izvršena je analiza primljenih obavještenja o postupanju inspekcijskih organa u vezi sa zahtjevima za sprovođenje inspekcijskog nadzora. Na osnovu podataka kojima raspolaže Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, uočava se približno isti broj pristiglih obavještenja o postupanju u poređenju sa prethodnim sezonskim izvještajem.

Grafikon 2: Odnos broja upućenih zahtjeva i broja postupanja inspekcijskih organa u 2023. i 2024.god.

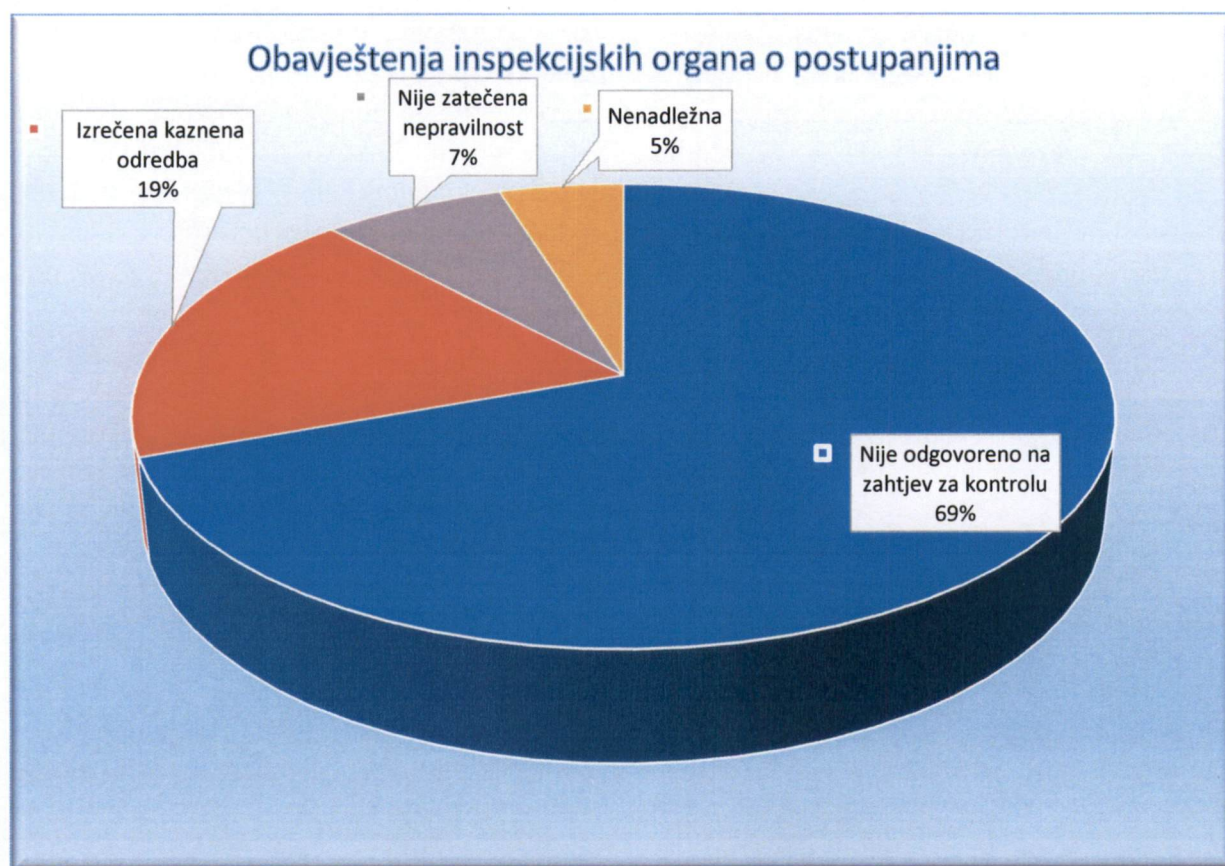
Od ukupno 436 zahtjeva i inicijativa za sprovođenje inspekcijskog nadzora u 2024. godini, inspekcijski organi su postupili po 133 zahtjeva, što predstavlja samo 30% od ukupnog broja. Ovi podaci su približno isti kao u prethodnoj sezoni, kada je zabilježeno 435 zahtjeva za inspekcijskim nadzorom, a inspekcijski organi su odgovorili na 135 od njih, što čini 31% povratnih informacija.

Ovaj nizak procenat obavještenja ukazuje na to da postoji značajan prostor za poboljšanje u efikasnosti i brzini odgovora inspekcijskih organa u odnosu na primljene zahtjeve.

Analiza podataka za 2024. godinu pruža detaljan pregled postupanja inspekcijskih organa po zahtjevima za kontrolu koje je uputilo Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore. Od ukupno 133 primljena obavještenja, 81 se odnosilo na izricanje kaznenih mjera za utvrđene nepravilnosti. U 31 slučaju, inspekcijski organi su potvrdili da nisu pronađene nepravilnosti, dok je u preostalih 21 obavještenje istaknuto da predmetna inicijativa nije bila u njihovoj nadležnosti. Ova raspodjela ukazuje na varijacije u efikasnosti inspekcijskih aktivnosti i na moguće nedostatke u jasnoći nadležnosti.

Grafikon 3 prikazuje strukturu postupanja/nepostupanja inspekcijskih organa na upućene zahtjeve za kontrolu.

Grafikon 3: Obavještenja inspekcijskih organa na upućene zahtjeve za kontrolu

Analiza podataka iz Grafikona 3 pokazuje da inspekcijski organi nisu dostavili povratne informacije za čak 69% zahtjeva za inspekcijsku kontrolu, dok je za preostalih 31% slučajeva odgovoreno. Detaljnija analiza pristiglih obavještenja daje strukturu preduzetih mjera od strane inspekcijskih organa: u 19% slučajeva su izrečene kaznene mjere, u 7% nije pronađena nepravilnost, dok je u 5% slučajeva inspekcija navela da nije nadležna za postupanje.

Konačno, analiza pokazuje da saradnja sa nadležnim inspekcijskim organima tokom 2024. godine nije bila na zadovoljavajućem nivou, posebno kada se ima u vidu da za gotovo 70% upućenih inicijativa nije stiglo obavještenje o preduzetim mjerama. Ovakav nedostatak komunikacije i efikasnosti posebno se negativno odrazio tokom špica ljetnje turističke sezone, kada su očekivanja u vezi sa inspekcijskim nadzorom bila najviša.

KONTROLA KUPALIŠTA

U ovoj fazi izvještaja biće posebno obrađeni podaci o kontroli kupališta tokom ljetnje turističke sezone 2024. godine. Služba za kontrolu morskog dobra ima važnu ulogu u nadzoru usklađenosti stanja na terenu sa planskom dokumentacijom kao i u provjeri poštovanja definisanih ugovornih obaveza. Kontrola podrazumijeva evaluaciju organizacije kupališta od strane zakupaca, s ciljem da se utvrdi da li su kupališta uređena u skladu sa izdatim Uslovima za organizaciju kupališta, te da li je organizacija kupališta usklađena sa Pravilnikom o bližim uslovima u pogledu uređenosti, opremljenosti, kao i vrstama i uslovima korišćenja kupališta na moru.

Tokom trajanja ljetnje turističke sezone, služba za kontrolu morskog dobra obavljala je permanentne kontrole kupališta. Ukupno je sačinjeno **677 zapisnika o izvršenoj kontroli**, a u nastavku pružamo pregled ključnih nepravilnosti evidentiranih tokom navedenih kontrola.

Većina nepravilnosti u predsezoni (maj i jun mjesec) odnosila se na rad kupališta bez odobrenja. Dakle, obradom podataka kojima raspolaže Služba za kontrolu morskog dobra, može se zaključiti da je blizu 70% kupališta u predsezoni radilo bez potrebnog odobrenja za rad, koje izdaju nadležni opštinski sekretarijati. Službenici Službe za kontrolu morskog dobra, naročito početkom ljetnje turističke sezone, upućivali su korisnike na obavezu pribavljanja odobrenja za rad, čime je dat pun doprinos u cilju suzbijanja "sive" ekonomije.

Kada je u pitanju kontrola broja spasilaca na kupalištima, na više od polovine kontrolisanih kupališta, broj licenciranih spasilaca nije bio u skladu sa propisanim Uslovima za organizaciju kupališta. Nedostatak potrebnog broja spasilaca na kupalištima posebno je bio izražen tokom jula i avgusta.

S obzirom na učestale žalbe turista i mještana tokom sezone, pri kontroli kupališta posebno je naglašena važnost postavljanja plažnog mobilijara. Analiza podataka pokazuje da je značajan broj korisnika (približno 60%) prekršio Pravilnik o bližim uslovima uređenosti i opremljenosti kupališta, te se može zaključiti da uglavnom tokom jula i avgusta mjeseca korisnici nisu oslobodili jednu polovinu kupališta od plažnog mobilijara.

Pored žalbi zbog prenatrpanosti kupališta plažnim mobilijarom, korisnici kupališta su se žalili i na naplatu mobilijara nakon 17h. Budući da naplaćivanje plažnog mobilijara nakon 17 časova nije dozvoljeno na kupalištima koja su kategorisana kao javno-porodična kupališta, odnosno kupališta za koja su ugovorim definisane norme da se iznajmljivanje plažnog mobilijara ne naplaćuje nakon 17h, službenici Službe za kontrolu morskog dobra su na licu mjesta upućivali opomene korisnicima za nepoštovanje ugovornih obaveza.

Od većih nepravilnosti tokom ljetnje turističke sezone, primjetna je pojava postavljanja plažnog mobilijara na lokacijama koje nisu planirane kao uređena i izgrađena kupališta, uglavnom u opštinama Herceg Novi i Kotor. Bespravno zauzimanje ponti plažnim mobilijarom, zagrađivanje ponti i djelova obale lancima, već duži vremenski period predstavlja izazov za nadležne

institucije, što potvrđuju svakodnevne žalbe građana i turista. Ova praksa direktno krši zakonske norme vezane za pristup javnom dobru. Dijelovi obale u vlasništvu države Crne Gore moraju biti

oslobođeni svih vrsta mobilijara, ograda i lanaca, a svaki slučaj zloupotrebe je procesuiran u cilju sankcionisanja od strane inspeksijskih organa.

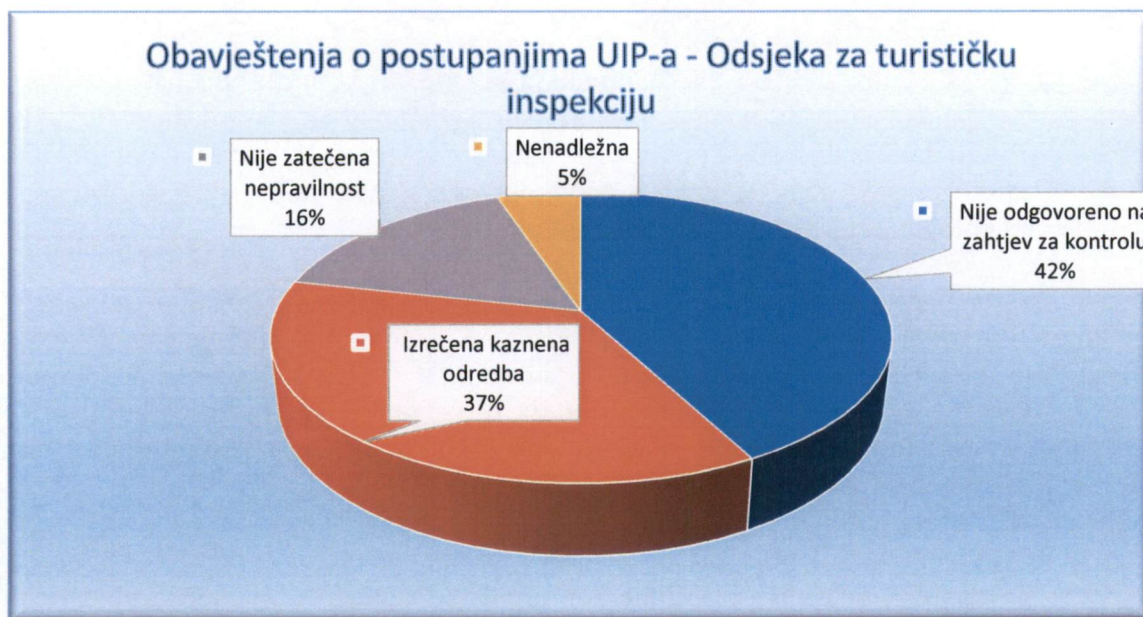
Od ostalih nepravilnosti uočenih kontrolom kupališta, posebno se izdvaja problem bespravnog postavljanja pontona u akvatorijumu kupališta, kao i korišćenja plovila na motorni pogon u blizini kupališta. Kada se osvrnemo na inspeksijski nadzor u oblasti pomorstva, koji uključuje kontrolu pomorskog saobraćaja i akvatorijumima sa pripadajućom infrastrukturom, evidentna je izrazita neažurnost u postupanju. Ovaj problem se može pripisati nejasnoj podjeli nadležnosti ili preklapanju odgovornosti među institucijama koje su zadužene za otklanjanje ovih nepravilnosti. Neovlašćeno postavljanje plutajućih pontona, kao i nepropisno vezivanje i pristajanje plovila, zajedno sa nelegalnim sidrenjem, predstavljaju ozbiljne prijetnje sigurnosti plovidbe. Ove detektovane nepravilnosti ne samo da ugrožavaju bezbjednost plovila, već i bezbjednost svih korisnika. Stoga, hitna intervencija i koordinisano djelovanje nadležnih organa su od suštinskog značaja za obezbeđivanje sigurnog pomorskog saobraćaja.

Za sve konstatovane nepravilnosti, nadležnim inspeksijskim organima upućivane su inicijative/zahtjevi za vršenje inspeksijskog nadzora za dalje vođenje postupaka, a sve u cilju dovođenja prostora zone morskog dobra u uređeno stanje.

S tim u vezi, nadležnoj Upravi za inspeksijske poslove - Odsjeku za turističku inspekciju, upućeno je **135 zahtjeva za vršenje inspeksijskog nadzora**.

U grafikonu 4 prikazana je analiza podataka kojima raspolaže ovo Javno preduzeće, odnosno analiza pristiglih obavještenja o postupanju Uprave za inspeksijske poslove – Odsjeka za turističku inspekciju.

Grafikon 4: Obavještenja o postupanjima UIP-a - Odsjeka za turističku inspekciju na upućene zahtjeve za kontrolu

Analizom Grafikona 4 može se primijetiti značajno poboljšanje u ažurnosti inspeksijskog nadzora prilikom kontrole kupališta. Od ukupnog broja zahtjeva, 42% nije rezultiralo povratnim

informacijama od strane turističke inspekcije, što sugerise potrebu za daljim unaprjeđenjem komunikacije. S druge strane, povratne informacije su dostavljene u 58% slučajeva, što predstavlja pozitivan trend.

Od pristiglih obavještenja, u 37% slučajeva izrečena je kaznena odredba, ukazujući na identifikaciju nepravilnosti i aktivnu reakciju inspekcije. U 16% slučajeva nije zatečena nikakva nepravilnost, što može značiti da su kupališta ispunila propisane standarde. Na kraju, u 5% slučajeva turistička inspekcija se oglasila nadležnom za postupanje, što dodatno ukazuje da preklapanja nadležnosti, odnosno oglašavanje inspekcijskih službi nenadležnim u postupanjima, konstantno predstavlja izazov za nadležne institucije.

Ova analiza pokazuje da je turistička inspekcija u većoj mjeri odgovorila na zahtjeve za inspekcijsku kontrolu kupališta. Uz proaktivno djelovanje službenika Službe za kontrolu morskog dobra, znatno brže se reagovalo na nepravilnosti i doprinijelo održavanju standarda kvaliteta i sigurnosti na kupalištima.

AKTIVNOSTI NA PRIPREMI LJETNJE TURISTIČKE SEZONE 2024.GODINE Sektor za pomorski i priobalni prevoz

Aktivnosti Sektora za pomorski i priobalni prevoz na pripremi i tokom ljetnje turističke sezone sprovodile su se u dva pravca. Prvi se odnosio na remontovanje i servis trajekata i drugi na poboljšanje usluga na trajektnoj liniji Kamenati – Lepetane ,a sve u cilju veće bezbjednosti i bolje usluge prema korisnicima .

REMONTI BRODOVA

Remont broda "**LEPETANE**" započeo je dolaskom broda u brodogradiliste Punat, 24.01.2024.godine. Nakon urađenih radova „Brodoremonta” Punat remont je završen 15. 02.2024.godine. Redovnim nadzorom i kontrolom radova konstatovao sam da su svi radovi urađeni u predviđenim rokovima. Kvalitet radova je zadovoljio kriterijume. Nakon završetka i primopredaje radova sačinjen je Zapisnik o primopredaji radova popravka i odžavanje trajekta Kamenari koji su potpisale obje strane gdje je konstatovano izvršenje svih stavki 1-75.

Prije :

Posle :

Remont broda "30.AVGUST" započeo je dolaskom broda u brodogradiliste Punat, 13.05.2024.godine. Nakon urađenih radova koji su sadržani u Ugovoru broj 0204-832/4 od 27.02.2024. godine i ponudi za dodatne radove od 14.05.2024. godine „Brodoremonta” Punat remont je završen 29.06.2024.godine. Redovnim nadzorom i kontrolom radova konstatovano je da su svi radovi urađeni u predviđenim rokovima. Kvalitet radova je zadovoljio kriterijume. Nakon završetka i primopredaje radova sačinjen je Zapisnik o primopredaji radova popravka i odžavanje trajekta 30.Avgust koji su potpisale obje strane gdje je konstatovano izvršenje svih radova.

Prije :

Posle:

Remont broda **"KAMENARI"** započeo je dolaskom broda u brodogradiliste Punat, 29.12.2023.godine. Nakon urađenih radova koji su sadržani u Ugovoru broj 0204-4294/10 od 22.12.2023. godine i ponudi radova „Brodoremonta” Punat remont je završen 24.01.2024.godine. Redovnim nadzorom i kontrolom radova konstatovano je da su svi radovi urađeni u predviđenim rokovima. Kvalitet radova je zadovoljio kriterijume. Nakon završetka i primopredaje radova sačinjen je Zapisnik o primopredaji radova popravka i održavanje trajekta „Kamenari” koji su potpisale obje strane gdje je konstatovano izvršenje svih radova. Remont broda Kamenari, dio je održavanja koje je obavezno za svakog brodovlasnika. Svi radovi koji su izvedeni u brodogradilištu su rađeni po zahtjevu UPS. Bez tog, obaveznog dokovanja, ne bi bilo moguće obnoviti dozvolu za plovidbu broda. Tom prilikom otklonjeni su uočeni kvarovi i oštećenja koja bi u narednom periodu iziskivala puno veća ulaganja. Račun koji nam je ispostavio Brodoremont Punat DOO br.24-360-000005 od 24.1.2024.godine na iznos od 74.076,00 eura, koji se odnosi na remont broda Kamenari spada u obavezno redovno održavanje, čime to ulaganje povećava vijek korišćenja osnovnog sredstva.

Prije :

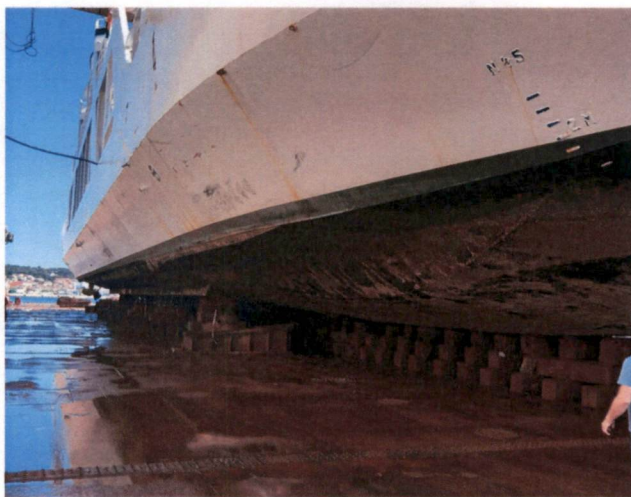

Posle:

Remont broda **"RUKA PRAVDE"** započeo je dolaskom broda u brodogradiliste Mali Lošinj, 18.05.2024.godine. Nakon urađenih radova koji su sadržani u Ugovoru broj 0204-1196/11 od 22.12.2023. godine i ponudi broj 0204-1196/10 od 09.05.2024. godine. „Brodoremonta” Mali Lošinj remont je završen 29.05.2024.godine. Redovnim nadzorom i kontrolom radova konstatovao sam da su svi radovi urađeni u predviđenim rokovima. Kvalitet radova je zadovoljio kriterijume. Nakon završetka i primopredaje radova sačinjen je Zapisnik o primopredaji radova popravka i odžavanje trajekta Ruka pravde koji su potpisale obje strane gdje je konstatovano izvršenje svih radova.

Prije :

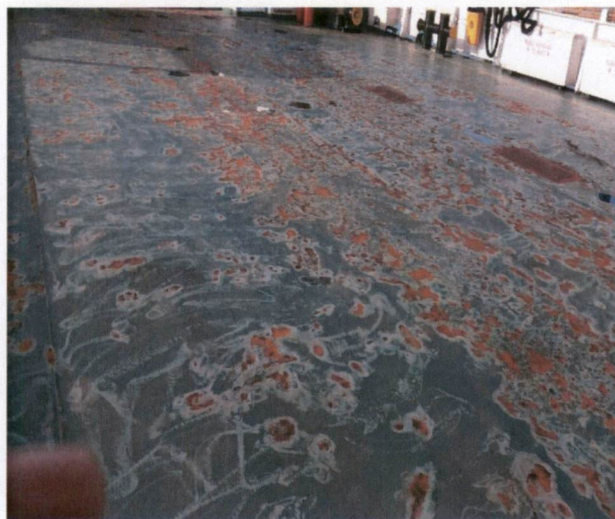

Posle:

Remont broda "IGALO" započeo je dolaskom broda u brodogradilište Punat, 11.09.2024. Nakon urađenih radova koji su sadržani u Ugovoru broj 0204-2683/10 od 16.07.2024., po odluci o izboru najpovoljnije Ponude br. 0204-2683/9 od 14.06.2024., Brodoremonta Punat, remont broda će biti završen u 10/2024 godine.

Prije:

Posle:

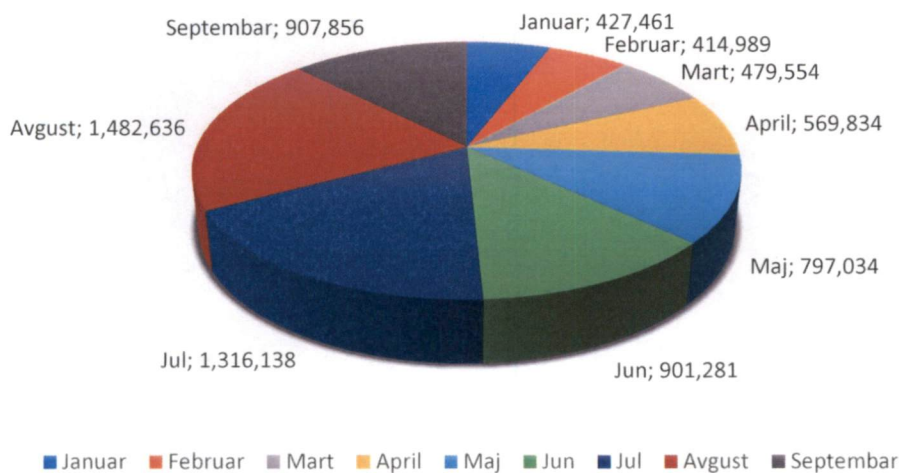

U period od 01.01.2024 do 30.09.2024 ostvaren je promet od 7.296.782,95 eura, sto predstavlja oko 82% od planiranih 8.872.581euro za 2024.godinu i do kraja godine se očekuje da plan bude ispunjen i premašen .

Ukupni promet u periodu od 01.01.2024.godine do 30.09.2024. godine

Mjesec	Dnevni pazar	Pravna lica	Ukupno	Mjesečne karte	Elektron ske karte	UKUPNO
2024						
Januar	394,644.00	31,385.00	426,029.00	1,432.00	0.00	427,461.00
Februar	373,732.00	39,231.00	412,963.00	2,026.00	0.00	414,989.00
Mart	435,327.50	41,770.50	477,098.00	2,456.00	0.00	479,554.00
April	520,086.55	47,271.50	567,358.05	2,476.00	0.00	569,834.05
Maj	742,385.00	52,573.00	794,958.00	2,076.00	0.00	797,034.00
Jun	831,620.00	67,283.00	898,903.00	2,378.00	0.00	901,281.00
Juli	1,241,286.00	72,794.00	1,314,080.00	2,058.00	0.00	1,316,138.00
Avgust	1,407,260.00	70,748.50	1,478,008.50	1,864.00	2,763.50	1,482,636.00
Septembar	829,149.90	72,469.50	901,619.40	2,260.00	3,976.50	907,855.90
Ukupno u €	6,775,490.95	495,526.00	7,271,016.95	19,026.00	6,740.00	7,296,782.95

Promet po mjesecima 2024

U navedenom period u 2024.godini na trajektnoj liniji Kamenari – Lepetane je prevezeno 1,367,537 vozila, a ukupan broj prevezenih vozila od početka naplate prevoza 05.05.2023.godine iznosi 2,557.770 vozila .

Izveštaj o broju vozila u periodu od 01.01.2024.-30.09.2024. godine

Mjesec	Broja vozila (karata)			Pravna vozila (broj vozila)	Mjesečne karte (broj vozila)	Ukupno (broj vozila)
2024	Lepetane	Kamenari	Ukupno vozila			
Januar	48,919	38,210	87,129	3,687	716	91,532
Februar	39,102	40,426	79,528	4,483	1,013	85,024
Mart	44,135	48,240	92,375	4,941	1,228	98,544
April	55,074	55,870	110,944	5,857	1,238	118,039
Maj	66,402	67,377	133,779	5,946	1,038	140,763
Jun	74,935	77,363	152,298	7,649	1,189	161,136
Juli	96,274	133,711	229,985	8,229	1,029	239,243
Avugust	144,499	118,919	263,418	7,992	932	272,342
Septembar	78,629	72,438	151,067	7,896	1,130	160,093
Ukupno	647,969	652,554	1,300,523	56,680	9,513	1,366,716
Sa 30.09.2024. god.			Online			1361

U cilju poboljšavanja usluge, važno je napomenuti da je od 16.08.2024. godine počela online kupovina karata za trajektnu liniju Kamenari - Lepetane.

Platforma nudi brzu, jednostavanu i pouzdanu mogućnost korisnicima da u nekoliko koraka kupe karte, čime se smanjuje potreba za čekanjem u redu i pojednostavljuje sam proces putovanja.

Karte za trajekt se mogu kupiti direktno sa vašeg računara ili mobilnog uređaja na našim zvaničnim web stranicama: <https://trajekt.me> <https://ferrymontenegro.me>.

Ova inicijativa u saradnji sa M&I Systems Group predstavlja jedan od značajnijih pomaka u modernizaciji i digitalizaciji naših usluga, omogućavajući brzu, jednostavnu i sigurnu kupovinu karata putem interneta.

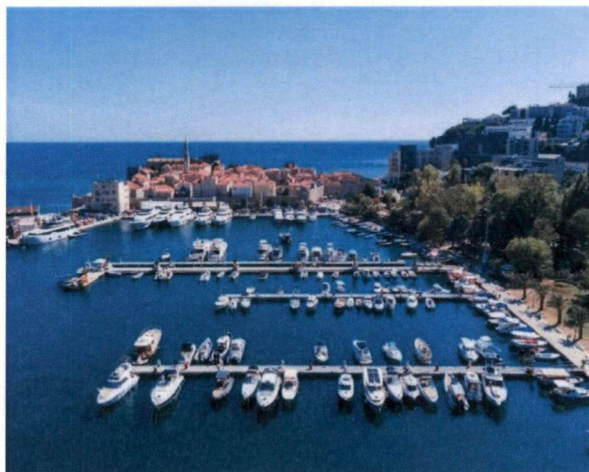
AKTIVNOSTI NA PRIPREMI LJETNJE TURISTIČKE SEZONE 2024.GODINE Luka Budva

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, na osnovu Zaključaka Vlade Crne Gore, broj: 08-010/24-2668/2 od 14. maja 2024. godine i broj: 08-011/24-2757 od 20. maja 2024. godine i Sporazuma o predaji državine Luke Budva, broj: 0209-1403/4 od 20.05.2024. godine, od 01.06.2024. godine, upravlja lukom Budva.

Imajući u vidu, da je luka preuzeta na početku turističke sezone, sa oko 530 vezova (komercijalnih i komunalnih vezova), bivši korisnik luke „Dukley Marina“ DOO Budva, je unaprijed ustupio i rezervisao skoro 90 % sezonskih i godišnjih komercijalnih vezova.

Bez obzira na navedeno, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, uspjelo je da ostvari prihod od ustupanja, dnevnih, mjesečnih, polugodišnjih i godišnjih komercijalnih vezova, u iznosu od oko 300.000,00 eura

Neposredno pri preuzimanju Luke Budve, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je pokrenulo inicijativu prema Ministarstvu saobraćaja i pomorstva, da se Luka Budva proglasi gradskom lukom. Međutim, zbog organizacije komercijalnih i komunalnih vezova, sugerisano je iz Ministarstva, da je Plan prostorne organizacije, potrebno doraditi sa istaknutim zonama za komunalne plovne objekte, koje je potrebno definisati po namjeni polovila (sport i rekreacija, privredna djelatnost - prevoz putnika ili privredni ribolov).

Po preuzimanju Luke Budva, Javno preduzeće je uložilo oko 300.000 eura na sanaciji luke, uredilo objekte u funkciji upravne zgrade, carine i policije, nabavilo opremu i sredstva, kako bi se obezbijedili uslovi za pristanak i boravak brodova, odnosno uspostavljanje međunarodne brodske linije Budva – Dubrovnik.

Kako bi se uradio novi Plan prostorne organizacije luke, odnosno, kako bi se obezbijedio dovoljan broj komunalnih vezova za građane Opštine Budva, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, je dana 19.07.2024. godine, objavilo saopštenje za javnost kojim je pozvalo sve vlasnike plovnih objekata, koji trenutno imaju zaključen i važeći ugovor za komunalni vez, zatim vlasnike plovnih objekata kojima je istekao ugovor za komunalni vez i vlasnike plovnih objekata koji žele da ostvare pravo na komunalni vez, da zbog ustupanja vezova, planiranja i organizovanja prostora u okviru Luke Budva, odnosno, planiranja proširenja kapaciteta luke, dostave Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, zahtjev za komunalni vez u Luci Budva.

Uz zahtjev, vlasnici plovnih objekata, bili su u obavezi, da shodno Kriterijumima za određivanje visine naknada za pristajanje i vezivanje plovila u lukama od lokalnog značaja i ostalim objektima obalne infrastrukture, broj: 0203-1003/6-1 od 03.03.2022. godine i Cjenovniku naknada Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore za lučke usluge u Luci Budve, broj: 0203-3003/5-1 od 11.06.2024. godine, dostave, plovidbenu dozvolu na kojoj je naznačena registraciona oznaka Bd, Uvjerenje Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore kojim

se dokazuje da vlasnik plovnog objekta ima prebivalište najmanje 10 godina u Opštinu Budva i fotokopiju lične karte.

Zbog velikog broja pristiglih zahtjeva, Upravni odbor Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, donio je Rješenje kojim je imenovao komisiju, kojoj je glavni zadatak da donese Pravilnik o kriterijumima za dodjelu komunalnih vezova, da pregleda sve pristigle zahtjeve za dodjelu komunalnog veza i da odluči o ostvarivanju prava na isti.

Članovi komisije, pored predstavnika Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, su predstavnici, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Opštine Budva, Turističke organizacije opštine Budva, kao i predstavnici privrednog i sportskog ribolova.

Kako je rok za dostavljanje naprijed navedenih zahtjeva bio 15 dana, odnosno do 02.08.2024. godine, komisija je odlučila da prihvati i zahtjeve koji su pristigli naknadno, odnosno, poslije određenog roka, imajući u vidu, da je javno saopštenje objavljeno u toku turističke sezone. Na osnovu navedenog do 15.11.2024. godine, Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, pristiglo je oko 430 zahtjeva, koji su u procesu obrade.

Pomorsku liniju između Budve i Dubrovnika uspostavila je kompanija "Kompas", a zvanično je puštena u rad 29. juna 2024. godine. Ova inicijativa bila je rezultat saradnje Ministarstva saobraćaja i pomorstva i Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore. Potencijal ove linije je ključni element u promovisanju pomorskog turizma u regionu. Pored toga, linija je predstavljala važnu alternativu drumskom saobraćaju, pružajući značajno rasterećenje, posebno tokom turističke sezone kada su gužve na putevima česte.

Linija je saobraćala šest puta sedmično, uz jedini dan pauze četvrtkom. Međutim, zbog nepredviđenih tehničkih razloga, rad linije bio je privremeno obustavljen od 2. do 19. avgusta 2024. godine. Nakon otklanjanja tehničkih problema, linija je nastavila sa radom i nastavila da privlači veliki broj turista i putnika. Pored velikog broja turista izletnika, posebno su je koristili putnici koji su imali ljetove sa aerodroma u Dubrovniku, što je dodatno povećalo njen značaj kao praktične i ekonomski povoljne opcije prevoza.

Tokom ljetnje sezone, linija je postala veoma uspješna, prevezavši veliki broj turista između dva popularna turistička centra, doprinoseći ne samo lokalnoj ekonomiji, već i stvaranju boljeg turističkog iskustva za posjetioce oba grada.

Svi tehnički i kadrovski uslovi u luci Budva bili su ispunjeni u skladu s najvišim domaćim i međunarodnim standardima, uz poseban akcenat na poštovanje ISPS Koda. Ove mjere osigurale su da sve operacije u luci Budva budu sprovedene bezbjedno i u skladu s propisima, bez zabilježenih bezbjednosnih incidenata. Time smo se pozicionirali visoko na lestvici poštovanja pravila i međunarodnih bezbjednosnih kodeksa, čime se dodatno učvrstila reputacija luke Budva. Rad linije je obustavljen 27. septembra 2024. godine, nakon završetka ljetnje turističke sezone. Ipak, Javno preduzeća za upravljanje morskim dobrom i kompanija "Kompas" zaključili su ugovor i za sljedeću turističku sezonu, te će linija biti ponovo uspostavljena u ljetnjoj sezoni 2025. godine, čime će nastaviti da doprinosi razvoju pomorskog turizma i boljoj povezanosti Budve i Dubrovnika.

AKTIVNOSTI NA PRIPREMI LJETNJE TURISTIČKE SEZONE 2024.GODINE

Medijske aktivnosti na pripremi i za vrijeme ljetnje turističke sezone

Od početka 2024. godine, Služba za odnose s javnošću i marketing izdala je oko 70 saopštenja za javnost, informišući domaće i regionalne medije o aktivnostima Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom. Javnost je redovno obavještavana o radu Sektora za pomorski i priobalni prevoz, Službe za uređenje i izgradnju, kvalitetu morske vode, aktivnostima za održivi razvoj i zaštitu morskog dobra, te o stanju na crnogorskim kupalištima tokom ljetnje turističke sezone.

Društvene mreže i medijska prisutnost:

Kroz kontinuirano ažuriranje naloga na društvenim mrežama (Instagram i Facebook), čiji broj pratilaca sada premašuje 4.500, unaprijeđena je komunikacija s građanima i turistima. Informacije o projektima i stanju na kupalištima redovno su objavljivane, dok je preko 70 medijskih gostovanja, uključenja i izjava, uključujući televizije, radijske stanice i portale, dodatno povećalo vidljivost naših aktivnosti.

Na zvaničnom sajtu morskodobro.me objavljeno je više od 1200 ugovora o korišćenju morskog dobra, uključujući anekse ugovora i urbanističko-tehničke uslove, kao i javne pozive za ustupanje na korišćenje morskog dobra. Sajt je redovno ažuriran sa svim aktuelnostima iz domena rada Javnog preduzeća.

Medijska analiza i saradnja s novinarima:

Svakodnevno smo pratili medijsku prisutnost pomoću aplikacije Buzz monitor, u saradnji sa Ninamedia d.o.o. Odgovoreno je na oko 80 novinarskih pitanja, a pripremali smo i dokumente za saradnju s medijima, uključujući i reagovanja na negativne informacije (demanti).

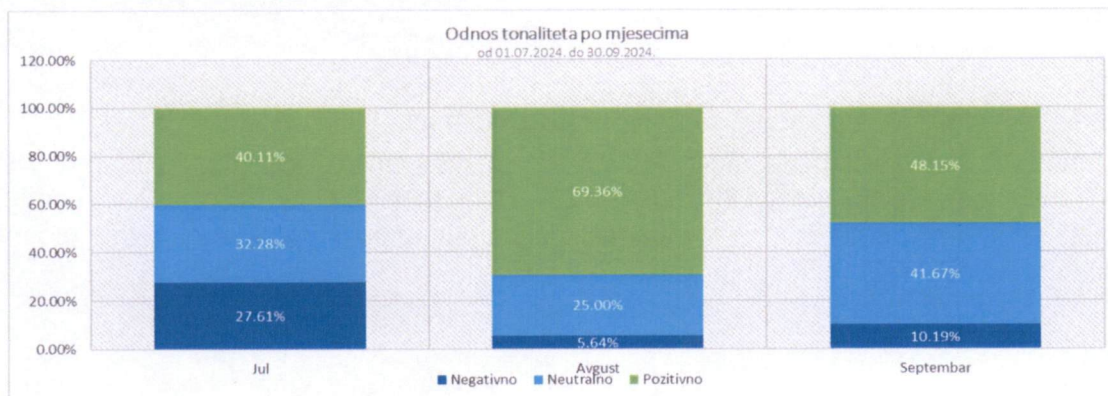
Medijsko prisustvo: Na osnovu rađenih analiza, Javno preduzeće je u periodu od 01.07.2024. do 31.07.2024. ostvarilo publicitet od 536 medijskih objava. Prosječan broj medijskih objava plasiran na dnevnom nivou iznosi 17.

Najviše objava su plasirali online mediji – 76%, što je i za očekivati s obzirom da su ovo i najbrojniji mediji. Štampani mediji su plasirali samo 6% od ukupnog broja objava, a elektronski 18%.

Ukupna slika stvorena o Javnom preduzeću tokom jula 2024. godine je relativno pozitivna. Tako da u ukupnom publicitetu pozitivne objave zauzimaju 40%, neutralne 32%, a negativne 28%.

Ukupna slika stvorena o Javnom preduzeću tokom avgusta 2024. godine je pozitivna i znatno poboljšana u odnosu na prethodni mjesec. Tako u ukupnom publicitetu pozitivne objave zauzimaju 69%, neutralne 25%, a negativne 6%. Učešće pozitivnih objava veće je za 29% u odnosu na prethodni mjesec, dok je učešće negativnih objava smanjeno za 22 %

Najbolji odnos objava različitog tonaliteta tokom avgusta zabilježen je kod elektronskih medija, gdje je zabilježeno 75% pozitivnih objava naspram 3% negativnih. Kod internet medija je evidentirano 68% pozitivnih i 7% negativnih, a kod štampanih medija pozitivne objave učestvuju sa 71%, dok negativne objave nisu zabilježene.

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je u periodu od 01.09.2024. do 30.09.2024. ostvarilo publicitet od 432 medijske objave. Prosječan broj medijskih objava plasiran na dnevnom nivou iznosi 14. U poređenju sa prethodnim mjesecom, zabilježen je rast u broju objava od 5.88%. Konkretno, plasirane su 24 medijske objave više.

Najviše objava su plasirali online mediji – 82%, što ne čudi s obzirom da su ovo i najbrojniji mediji. Štampani mediji su plasirali 5% od ukupnog broja objava, a elektronski 13%. U internet medijima broj objava je porastao za 5%.

Ukupna slika stvorena o Javnom preduzeću tokom septembra 2024. godine je relativno pozitivna. Tako u ukupnom publicitetu pozitivne objave zauzimaju 48%, neutralne 42%, a negativne 10%.

Ključne aktivnosti - Organizacija događaja i Press konferencije

Dana 08.05.2024. godine obilježili smo godinu dana od početka naplate na trajektnoj liniji Kamenari - Lepetane organizovanjem press konferencije. Tom prilikom istaknuti su benefiti vraćanja trajektne linije Kamenari – Lepetane u vlasništvo države Crne Gore, na osnovu Odluke Vlade Crne Gore.

Povodom vraćanja Luke Budva u državno vlasništvo, takođe Odlukom Vlade Crne Gore, održana je press konferencija 23.05.2024. godine. Sredinom juna 2024. godine Luka Budva je proglašena trgovačkom lukom, čime je građanima omogućen lakši pristup i smanjene su naknade za komunalne vezove. Vlasnici plovila za privredni ribolov dobili su besplatne vezove.

Dana 29.06.2024. godine zvanično je otvorena brodska linija Budva-Dubrovnik, koja doprinosi smanjenju gužvi u drumskom saobraćaju i povećava atraktivnost destinacije. Od početka rada linije prevezeno je preko 10.000 putnika.

Ekološke aktivnosti: Organizovali smo program "Plave zastavice", 08.06.2024.godine na Svjetski dan okeana i mora, dodijelivši ovo priznanje za 39 plaža i jednu marinu. Takođe, učestvovali smo u akcijama čišćenja obale i promovisali inicijative poput Međunarodni dan čišćenja obale „Zero Waste“ i „Akcioni dan“.

E-COMMERCE rješenje - promocija:

16. avgusta pokrenuta je online platforma za kupovinu karata za trajektnu liniju Kamenari-Lepetane, koja je značajno olakšala proces kupovine karata putem sajta trajekt.me i ferrymontenegro.me.

Pripremljen je promotivni materijal za ljetnju turističku sezonu, uključujući peškire s logom i sloganom "Zagrli more".

III. ZAKLJUČCI I OCJENE LJETNJE TURISTIČKE SEZONE 2024.GODINE

- ❖ Predsezonske aktivnosti su se odvijale saglasno utvrđenim Planom pripreme ljetnje turističke sezone 2024. godine, koje je donijela Vlada Crne Gore u martu ove godine. Struktura aktivnosti sastojala se od uobičajenih poslova službi Javnog preduzeća na pripremi turističke sezone, a za cilj su male stvaranje uslova za kvalitetnu pripremu i odvijanje sezone.
- ❖ Javno preduzeće je, u skladu sa Zaključcima Vlade Crne Gore broj 08-337/24-1901/3 od 11.04.2024.godine već 15.04.2024.godine započelo implementaciju Zaključaka, te postupke Aneksiranja ugovora za kupališta i privremene lokacije, kako je predviđeno Zaključcima. U periodu od 01.01.2024.godine zaključno sa 30.09.2024.godine zaključeno je 1147 Aneksa ugovora za korišćenje djelova morskog dobra
- ❖ Nadležni sekretarijati lokalnih samouprava 6 primorskih opština su, od ukupno 415 kupališta koja su bila u funkciji, izdali 350 Odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja turističkih usluga na kupalištima tokom sezone za 2024. godinu ili oko 90,21% od ukupnog broja kupališta.
- ❖ Programom međunarodnog priznanja Plava zastavica kao značajnog ekskluzivnog ekološkog obilježja, tokom 2024. godine, dodijeljeno je ukupno 40 Plavih zastavica (39 zastavica za kupališta i 1 zastavica za marinu) i 12 sertifikata za kupališta koja su u pilot fazi Programa.
- ❖ Stanje kvaliteta morske vode na javnim kupalištima u 2024. godini praćeno je na ukupno 114 lokacija duž crnogorskog primorja i to u opštinama: Ulcinj 18, Bar 15, Budva 34, Tivat 10, Kotor 15 i Herceg Novi 21 lokacija i može se zaključiti da je kvalitet morske vode za kupanje za 2024. godinu na crnogorskom primorju uglavnom bio odličnog (46,50 %) i dobrog (38,60 %) kvaliteta, dok je 3,50 % uzoraka bilo zadovoljavajućeg, a 11,40 % lošeg kvaliteta.
- ❖ Najveći broj nedostataka tokom sezone odnosio se na uočene nepravilnosti na kupalištima i to neoslobađanje jedne polovine kupališta od plažnog mobilijara, što je bilo posebno izraženo tokom avgusta mjeseca, zatim rad kupališta bez odobrenja, nedostatak spasilačke službe tokom jula i avgusta.
- ❖ Uprkos značajnim naporima inspeksijskih organa u sankcionisanju nepravilnosti, rezultati postignuti tokom ljetnje turističke sezone nisu bili zadovoljavajući, posebno tokom avgusta, kada je turistički promet na vrhuncu. Ova situacija ukazuje na potrebu za unaprjeđenjem postojećih regulativa, kao i za jačim saradnjama između inspeksijskih organa, lokalnih vlasti i ostalih stejkholdera koji kreiraju turističku strategiju.
- ❖ Sektor za pomorski i priobalni prevoz je u period od 01.01.2024 - 30.09.2024.godine ostvario promet od cca 7.3 miliona eura i prevezao blizu 1.4 miliona vozila, čime je u velikoj mjeri učestvovao u uspješnoj ljetnjoj turističkoj sezoni 2024.godine u Crnoj Gori .
- ❖ Preuzimanjem upravljanja nad Lukom Budva, Javno preduzeće je vratilo jos jedan resurs na upravljanje državi Crnoj Gori i na taj način stvarilo uslove za brži razvoj turizma, i uspostavljanje trajektne linije sa Hrvatskom i drugim državama regiona .

Obradio :
Abramović Nikola
Koordinator za plan i analizu
Nikola Abramović

Broj: 0202-4308/1
Budva, 11.11.2024 godinu.

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ МОРСКИМ
ДОБРОМ ЦРНЕ ГОРЕ

Број _____
Будва, 12.11 2024 год.

